

§ 139

Dnr 2017KSM0371 301

Ny maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar”.

Reservation

Anita Mattsson (S) reserverar sig för de tjänstgörande socialdemokraternas räkning mot beslutet att inte återremittera ärendet.

Marie Åkesdotter (MP) reserverar sig mot beslutet att inte återremittera ärendet.

Beskrivning av ärendet

Planerad byggnation av maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård är placerad på mark tillhörande Alby naturreservat. Kommunstyrelsen ska enligt naturreservatets föreskrifter A 11 ge tillstånd för byggnation inom naturreservatet.

På grund av omfattande brister i arbetsmiljön i nuvarande lokaler samt brist på lokaler för maskiner och redskap är behovet av nya väl fungerande maskin- och personalutrymmen akut. Ett förslag på byggnation finns. Se bilagor.

I samband med investeringsprocessen för 2017 avsattes totalt 25 miljoner kronor i samlingsanslag för investeringar initierade av hyresgäster/brukare. Då denna investering inte ryms i detta anslag erfordras 20 miljoner kronor för

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

maskinutrymmen och personalutrymmen. Det ger en hyreskostnad på cirka 1,5 miljoner kronor/år som fördelas mellan gata park och fritid. Beräknad byggstart är hösten 2017, produktionstid ca 12 månader.

Kommunledningsutskottet har berett ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar”.

Sedan kommunledningsutskottets behandling av ärendet har kultur- och fritidsnämndens investeringsbeslut 2016 och 2017 för utvecklingen av Alby lagts till ärendehandlingarna samt utvecklingsplanen Attraktiva Alby.

Ordförandeförslag

Ordförande Fredrik Saweståhl (M) föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar”.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Yrkande

Anita Mattsson (S) yrkar att ärendet återremitteras för att kompletteras med en samlad plan för de investeringar som ska göras i Alby. Planen ska tydliggöra vilka investeringar som ska göras, när de ska göras och till vilken kostnad. Denna plan ska innefatta även de projekt som eventuellt inte ingår i programmet ”Attraktiva Alby”.

Anders Wickberg (SD) och Marie Åkesdotter (MP) stödjer Anita Mattssons (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller Anita Mattssons (S) yrkande om återremiss. Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen avslår Anita Mattssons (S) yrkande om återremiss. Kommunstyrelsen avslår yrkandet. Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller ordförandeförslaget och finner att kommunstyrelsen beslutar så.

Bilagor

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2017-08-09 §113.pdf
 Tjänsteskrivelse Ny maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård.pdf
 Bilaga 1 Arbetsmiljö i utrymmen Naturvårdsenheten på Alby friluftsgård 20170327.pdf
 Alby Samling.pdf
 kommunekologens skiss.pdf
 § 16 Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden 160321 - Investeringar Albyutvecklingen förslag 2016.pdf
 Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2017-03-20 §15 Investeringar Albyutvecklingen 2017.pdf
 Attraktiva Alby slutrapport.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

§ 15

Dnr 2017/KFN 0021 010

Investeringar Albyutvecklingen 2017

UTDRAG

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Årets investeringsmedel för Albyutvecklingen fördelas enligt ordförandeförslaget:

1. 100 000 kronor till grill- och rastplatser.
2. 3 000 000 kronor till parkeringar. I första hand för att öka åtkomsten från Krusboda.
3. 400 000 kronor till att synliggöra naturvärden (fågelplattform med mera).

Karin Ljung (S) meddelar att de tjänstgörande socialdemokraterna inte deltar i beslutet.

Särskilt yttrande

Karin Ljung (S) lämnar ett särskilt yttrande (bilaga).

Beskrivning av ärendet

Kultur- och fritidsnämndens ordförande har lämnat in ett förslag på hur 2017 års investeringsmedel för Albyutvecklingen bör fördelas till olika åtgärder.

Ordförandeförslag

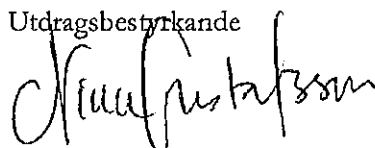
Utvecklingen av Albyområdet fortsätter enligt den långsiktiga plan och vision som kommunen fastlagt. 2016 års investeringar har tyvärr blivit försenade på grund av myndighetsbeslut som tvingat kommunen att lägga ner arbete på överklaganden och modifieringar av ursprungliga förslag. Det betyder att dessa kommer genomföras parallellt med årets åtgärder.

För 2017 finns det avsatt 3,5 miljoner kronor i kommunens investeringsprogram. Jag föreslår att dessa fördelas på följande investeringsobjekt:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

1. 100 000 kronor till grill- och rastplatser.
2. 3 000 000 kronor till parkeringar. I första hand för att öka åtkomsten från Krusboda.
3. 400 000 kronor till att synliggöra naturvärden (fågelplattform med mera).

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET I TYRESÖ

Särskilt yttrande

Kultur och fritidsnämnden 2017-03-20

§ 15 Investeringar Albyutvecklingen 2017

Vi Socialdemokrater valde att inte delta i beslutet eftersom det saknades underlag. Utan underlag är det mycket svårt att ta ställning till de förslag om beslut som ligger. Storleken på investeringen (3,5 miljoner) gör det extra anmärkningsvärt att det inte skickats med något underlag. Till framtida investeringsbeslut hoppas vi på en mer seriös hantering.

För den socialdemokratiska gruppen

Karin Ljung

Datum 2017-03-20
 Tid 18:30–20:30
 Plats Myggdalen, plan 1 kommunhuset

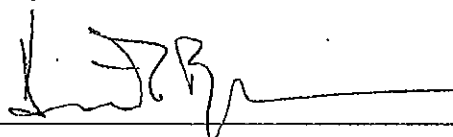
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Biblioteket i Tyresö centrum. 2017-03-21, klockan 17:30

Paragrafer 13 - 24

Sekreterare
 Nina Gustafsson

Ordförande
 Dick Bengtson

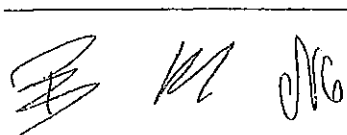
Justerande
 Dick Bengtson Karin Ljung

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
 Sammanträdesdatum 2017-03-20
 Datum då anslaget sätts upp 2017-03-22
 Datum då anslaget tas ned 2017-04-14
 Förvaringsplats för protokollet Utvecklingsförvaltningens arkiv, Östangränd 7

Underskrift
 Nina Gustafsson

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Dick Bengtson (M)
 Erkki Vesa (M)
 Thomas Sundblad (L)
 Tom Nilstierna (C)
 Per Lindén (KD)
 Karin Ljung (S)
 Christoffer Holmström (S)
 Börje Eriksson (S)
 Niklas Wennergren (S)

Ersättare

Lilian Edberg (M)
 Agneta Hansson (L)
 Gunilla Andersson (V)

Övriga

Inger Lundin, Avdelningschef kulturskola och fritidsgårdar, Utvecklingsförvaltningen
 Irene Hededal, Förvaltningschef, Utvecklingsförvaltningen
 Karin Sundström, Handläggare, Utvecklingsförvaltningen
 Nina Gustafsson, Sekreterare, Utvecklingsförvaltningen
 Susanne Gunnarson, Bibliotekschef, Utvecklingsförvaltningen

Frånvarande

Anders Olsson (C), 1:e vice ordförande
 Rickard Ljung (MP), 2:e vice ordförande
 Klas Torstensson (M)
 Lars-Gustaf Ericson (KD)
 Karin Sällberg (S)
 Mikael Ordenius (MP)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§ 16

Dnr 2016/KFN 0049 010

Investeringar Albyutvecklingen - förslag 2016

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Årets investeringsmedel för Albyutvecklingen på åtgärder fördelas enligt ordförandeförslaget.

Ordförandeutlåtande

Det är mycket bra att utvecklingen av Albyområdet nu börjar ta fart enligt det förarbete som är nedlagt och den vision som fastställts.

För 2016 finns det avsatt 4 mkr i kommunens investeringsprogram och för att fortsätta det påbörjade arbetet utifrån 2015 års investeringar och för att kunna nå vissa synergivinster i själva utförandet, föreslår jag och alliansen följande satsningar:

- Ny belysning 2-kmspåret
- Skyltning, infotavlor och spårmärkning inklusive entréer
- Förbättring ridspår
- Nytt utegym
- Ca 10 nya bänkar/bord
- Natur- och kulturlandskapsvård
- Uteservering baksidan Alby Gård
- Iordningsställande av gårdsplan Alby Gård

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	--	--	--

Datum 2016-03-21
 Tid 18:30–21:00
 Plats Myggdalen, plan 1 kommunhuset

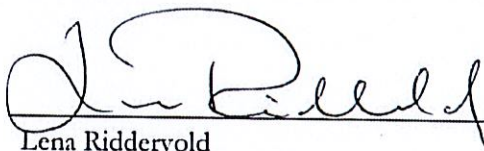
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Utvecklingsförvaltningen plan 7 kommunhuset 16-03-30 klockan 17.00

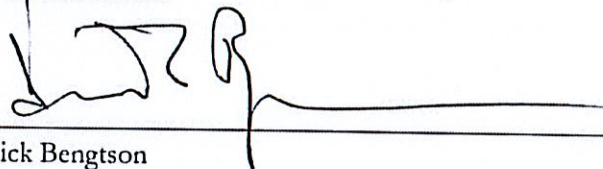
Paragrafer 14 - 26

Sekreterare

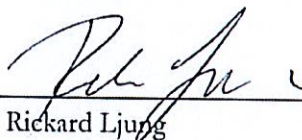
Lena Riddervold

Ordförande

Dick Bengtson

Justerande

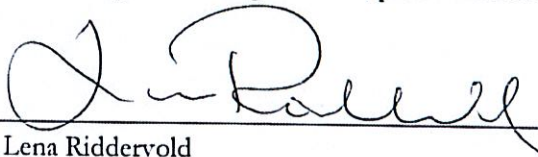
Rickard Ljung

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
 Sammanträdesdatum 2016-03-21
 Datum då anslaget sätts upp 2016-03-31
 Datum då anslaget tas ned 2016-04-21
 Förvaringsplats för protokollet Utvecklingsförvaltningens arkiv, plan 7 kommunhuset

Underskrift

Lena Riddervold

Utdragsbestyrkande

UTDRAG

Närvarolista

Beslutande

Dick Bengtson (M)
Anders Olsson (C)
Rickard Ljung (MP)
Thomas Halvarsson (M)
Thomas Sundblad (L)
Christian Delhage (KD)
Karin Ljung (S)
Beatrice Rubeling (S)
Börje Eriksson (S)

Ersättare

Lilian Edberg (M)
Erkki Vesa (M)

Övriga

Inger Lundin, Tf avdelningschef kultur och fritidsgårdar, Utvecklingsförvaltningen
Irene Hededal, Tf förvaltningschef, Utvecklingsförvaltningen
Kristina Erdholm, Tf chef för kulturenheten, Utvecklingsförvaltningen
Thomas Dennerby, Fritidschef, Utvecklingsförvaltningen
Karin Sundström, Handläggare, Utvecklingsförvaltningen
Lena Riddervold, Sekreterare, Utvecklingsförvaltningen

Frånvarande

Agneta Hansson (L)
Birger Vourinen (C)
Per Lindén (KD)
Karin Sällberg (S)
Niklas Wennergren (S)
Mikael Ordenius (MP)
Siv Svanfeldt (V)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	--	--

Utvecklingsplan Attraktiva Alby

Redovisad för MSU 2014-06-11
beaktas i arbetet med kommunplanen

MEDVERKANDE

Från Tyresö kommun, i huvudsak:

Carolina Fintling Rue, Översiktsplanerare och projektledare

Stefan Barthelsson, Verksamhetsansvarig Alby

Göran Bardun, Kommunekolog

Projektgrupp i olika konstellationer:

Kulturchef, Irene Hededal

Kultursekreterare, Lena Guthe

Naturskolepedagog, Martina Kiibus

Naturskolepedagog, Jonas Hedlund

Fritidschef, Thomas Dennerby

Fritidssekreterare, Monica Wallin

Fritidssamordnare, Susanne Svidén

Miljö- och trafikchef, Göran Norlin

Fastighetsförvaltare, Jonny Thour

Arrendator Uddby gård, Martin Magnusson

Styrgrupp:

Bo Renman, Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg Björk, förvaltningschef Utvecklingsförvaltningen

Jan Nilsson, Fastighetschef

Utöver de ovan nämnda har övriga intressenter, föreningar och kommuninvånare engagerats på olika sätt i framtagandet av denna rapport och dess förslag.

Delar av förslagen i rapporten baseras på en underlagsrapport, Utvecklingsplan Bilaga till rapporten Attraktiva Alby – förslag del 1, 20140331, gjord av Ramböll AB, Landskap och Plan Stockholm på uppdrag av Tyresö kommun.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	5
----------------------	---

SATSA PÅ ETT ATTRAKTIVT ALBY	6
------------------------------------	---

DEL 1 FÖRUTSÄTTNINGAR

1. ETT NATIONELLT INTRESSANT OMRÅDE	10
---	----

2. TIDIGARE FATTADE BESLUT	10
----------------------------------	----

3. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING	22
---------------------------------------	----

DEL 2 FÖRSLAG

1 NATUR- OCH KULTURLANDSKAPSVÅRD	25
--	----

2 ÖVERGRIPANDE SAMBAND	27
------------------------------	----

3 ENTRÉER	31
-----------------	----

4 GÅRDSMILJÖER	50
----------------------	----

5 SYNLI GGÖR RESERVATETS VÄRDEN	60
---------------------------------------	----

6 VERKSAMHET I GÅRD OCH TORP	64
------------------------------------	----

7 BESÖKSSERVICE	71
-----------------------	----

8 SAMORDNING OCH PERSONAL	74
---------------------------------	----

9 AKTIVITETER	77
---------------------	----

10 SPÅR OCH LEDER	81
-------------------------	----

11 NYA BYGGNADER & BEFINTLIGAS SKICK	87
--	----

SAMMANFATTNING

Detta är slutrapporten för projektet Attraktiva Alby. Attraktiva Alby är ett projekt för att göra Alby naturreservat ännu attraktivare för fritidsaktiviteter och det rörliga friluftslivet med naturvärdena som grund.

Natur- och kulturlandskapsvård

Övergripande samband

Entréer

Gårdsmiljöer

Synliggör reservatets värden

Verksamheter i gård och torp

Besöksservice

Samordning och personal

Aktiviteter

Spår och leder

Byggnader

SATSA PÅ ETT ATTRAKTIVT ALBY

Detta är slutrapporten för projektet Attraktiva Alby. Attraktiva Alby är ett projekt för att göra Alby naturreservat ännu attraktivare för fritidsaktiviteter och det rörliga friluftslivet med naturvärdena som grund.

Alby friluftsgård och hela naturreservatet är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Området används flitigt av många olika typer av besökare, skolklasser, pensionärer och småbarnsföräldrar på vardagar och familjer och enskilda på helger. Människor besöker Alby både för att njuta av naturen och ta del av de aktiviteter som erbjuds i området, som exempelvis skidåkning, löpning, paddling och bad.

Alby naturreservat är också en port till Tyresta Nationalpark som är ett av de största orörda skogsområdena i Sverige utanför fjällregionen. Ingen annan storstad i Europa har som Stockholm en urskog så nära.

UPPDRAG

I Kommunplanen 2012-14 fastställde Kommunfullmäktige som mål till 2014 att; ”En strategi för att göra Albyområdet mer attraktivt finns.”

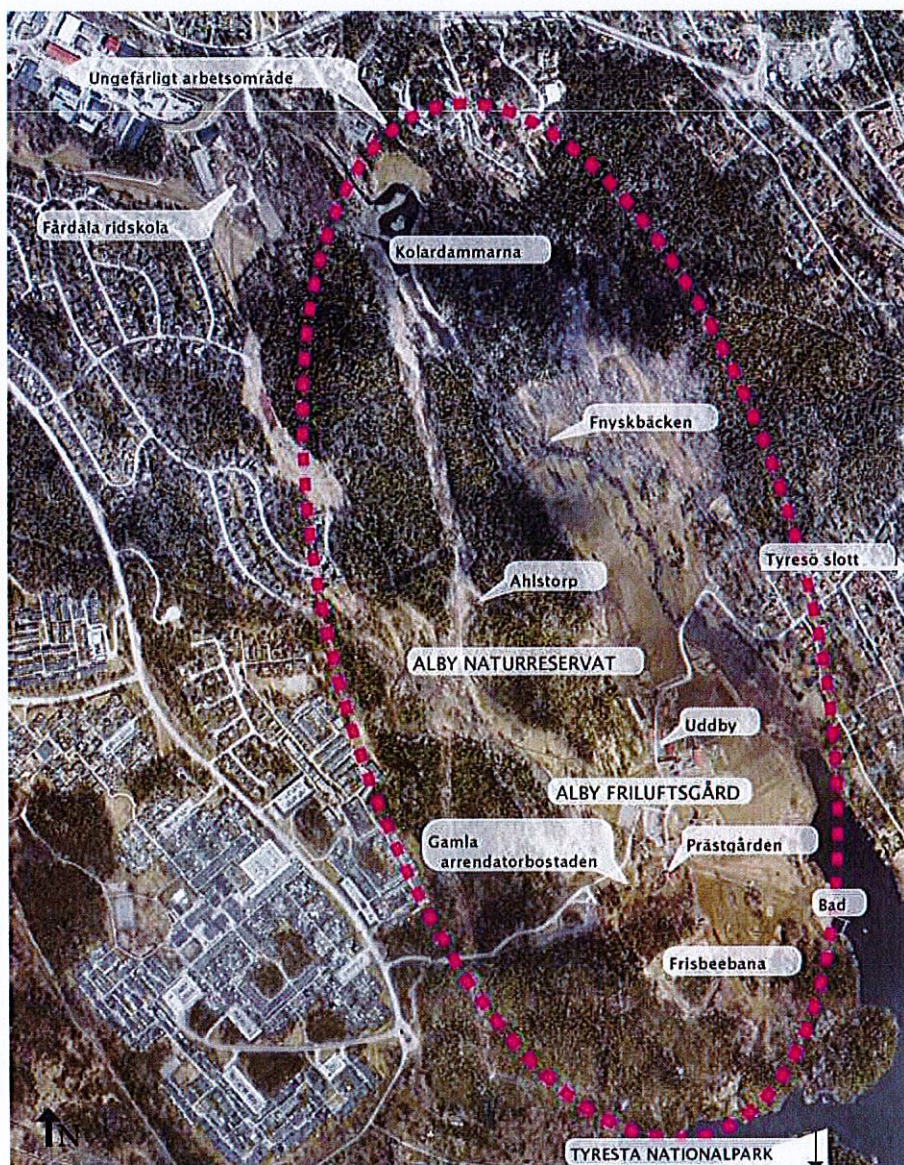
Uppdragsformuleringen löd: Ta ett långsiktigt helhetsgrepp över Alby naturreservats framtid. Skapa ett ännu attraktivare friluftsområde för hela familjen. Göra delar av naturreservatet Alby till ett naturligt val för fritidsaktiviteter och det rörliga friluftslivet.

För att nå det målet beslutade Kommunstyrelsen (KS 2012-03-27) att ett förslag till hur ett utredningsuppdrag för Albyområdets utveckling kan utformas skulle tas fram - en förstudie. Den presenterades för Kommunstyrelsen (KS 2012-10-23) och ligger till grund för det vidare arbetet med att ta fram strategin.

En delrapport sammanställdes och redovisades i januari 2014 för Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet.

SYFTE

En slutrapport som redovisar en gemensam målbild och förslag som bidrar till måluppfyllelsen. Strategin utgör besluts- och investeringsunderlag till kommunplanen 2016 -.

Huvudsakligt utredningsområde

ARBETSSÄTT

Inledningsvis definierades uppdraget i kommunplanen, att göra Alby attraktivare, genom en workshop med delar av MSU och KoF. Frågorna på workshopen var vad är attraktivitet, hur är området i framtiden, vad är bra och vad är sämre.

En styrgrupp tillsattes bestående av kommunchefen, chefen för Utvecklingsförvaltningen och chefen för Fastighet.

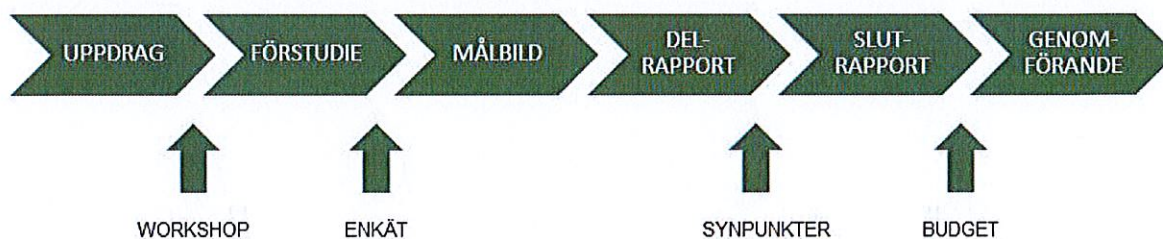
En förstudie togs fram för att hitta vilka frågor som bidrar till attraktiviteten och som ska utredas för att finnas med i strategin.

Ett antal delprojekt har arbetat med de olika frågorna som förstudien presenterade. En projektgrupp med tjänstemän från flera förvaltningar har arbetat fram en målbild. Dialog med flertalet intressenter har förts löpande.

En enkät riktad till besökare i Alby har gett 500 svar. Enkäten har funnits digitalt och i pappersform i Alby friluftsgård.

Förslagen i denna delredovisning är ”silat” genom ”filtrena” målbild, tidigare fattade beslut i Översiktsplan 2008, Kommunplan, beslut om Naturreservat med flera och medborgardialogen.

Hur mycket som kan förverkligas beror på vilket budget som avsätts i kommunplanen. Utgångspunkten är att respektive ansvarig även ansvarar för förverkligandet av förslagen i denna utvecklingsplan.

DEL 1

FÖRUTSÄTTNINGAR

Alby har en lång historia med lämningar sedan lång tid tillbaka. Största delen av området är naturreservat och det finns fornlämningar från brons- och järnåldern. Gårdsbebyggelsen var ursprungligen en prästgård som tillhörde kyrkan vid Tyresö slott.

Alby friluftsgård och naturreservat består dels av den gamla prästgårdsbebyggelsen, Uddby besöksjordbruk, Fårdala ridskola samt gamla betade ängsmarker och skogsmarker. Här finns många olika leder och spår som Sörmlandsleden, elljuspår med olika sträckor, skidspår och Pilgrimsleder. Här finns även Kolardammarna (som renar Fnyskbäckån), bad, frisbee bana, skidbana och två serveringar.

1. TIDIGARE FATTADE BESLUT

Förslagen som presenteras i del 2 utgår från tidigare fattade beslut gällande området. Förslagen ska stärka dessa och på så vis göra området attraktivare.

BESLUT ATT INRÄTTA NATURRESERVATET ALBY

Beslut om att inrätta Alby naturreservat togs första gången 1975 av länsstyrelsen och ett det andra beslut togs 2002 av kommunfullmäktige och vann laga kraft under samma år, numera utvidgat som kommunalt naturreservat (som har samma status som om det var ett reservat utfärdat av länsstyrelsen).

Ett naturreservat som Alby är en plats där besökaren ska kunna koppla av, hitta rofyllda platser, tystnad så gott som det låter sig göras i dag. Detta är bristvaror i dagens allt mer befolkningstäta områden. I ett reservat ska naturen själv få ta plats och vi människor är gäster här som får möjligheten att uppleva natur på nära håll.

I beslutet för Alby naturreservat anges syftet att:

1. värna om naturmiljöerna och dess arter, landskapet,
2. främja friluftsliv som inte bidrar till att förstöra naturmiljön och
3. för att ge möjlighet till naturstudier.

Alla tre syftena arbetar kommunen för redan i dag. Syftena kan stärkas genom att förslagen i denna rapport genomförs på ett för föreskrifterna respektfullt sätt.

Reservatets värdekärnor är:

- Rävnaaset med ädellövskog, vackert landskap, fina utblickar och ett rikt djurliv
- De småskaliga och den starkt kuperade och mosaikartade hällmarksskogen i området, speciellt i områdets östra delar
- Gråalskärret vid Prästgårdsvägen
- De kulturpåverkade områdena med beteshagarna
- Fornminnesområdena

För en fullständig beskrivning av naturreservatets värdekärnor och dess sårbarhet och skydd hänvisas till Beslut om Alby naturreservat, 30 november 2001.

RESERVATSFÖRESKRIFTER FÖR ALBY NATURRESERVAT

I reservatsföreskrifterna regleras vad som är tillåtet i Alby naturreservat. Exempelvis innebär det att det är ett naturreservat att allemansrätten är av naturliga skäl inskränkt. Att vi får nyttja reservatet utifrån det regelverk som finns och som lämnar relativt stort utrymme för olika verksamheter. Se bilaga 1.

ÖVERSIKTSPLAN, KOMMUNPLAN OCH STRATEGIER

- Kommunen vill att antalet turister ska öka (Kpl 2012-14).
- Alby och Uddby Gård har utvecklats till regionala besöksmål. Alby friluftsområde har utvecklats med fler aktivitetsmöjligheter och blivit kommunens huvudentré till Tyresta naturreservat och nationalpark (ÖP08).
- stora insatser görs för att bevara kulturhistoriskt intressanta byggnader och områden, exempelvis Alby, Uddby och Nyfors (ÖP08).
- Åker- och ängsmarker ska hållas öppna för att gynna hög biologisk mångfald och landskapsbild. Jordbruket Uddby ska ges förutsättningar att drivas vidare för att gynna biologiska, kulturella och pedagogiska värden (ÖP08).
- I Vision för Tyresö kommun 2030 står att kommunens medvetna miljöarbete gett goda resultat med bland annat väl fungerande kollektivtrafik och ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät vilket lett till ett kraftigt ökat cyklande.
- Tyresö kommun har antagit en klimatstrategi som innebär att Tyresö ska vara klimatneutralt år 2050.

MÅLBILD FÖR ALBY NATURRESERVAT

En målbild för Alby naturreservat beslutades i MSU den 6 maj 2013. Den utgår från bilden av ett attraktivt friluftsområde - i ett naturreservat.

MÅL: FRILUFTSOMRÅDET I NATURRESERVATET

Alby är ett attraktivt och modernt friluftsområde som är överskådligt, informativt och lättillgängligt. Området värdesätts för den vackra naturen,

lugnet och för de pedagogiska inslagen. Besökaren "tas i handen" och guidas ut i naturreservatet. Det finns ett stort utbud av aktiviteter som är lätta att hitta och såväl byggnader som andra anläggningar är väl underhållna. Det finns naturstig och hinderbana för stora och små barn som lockar till att använda fantasin samt leka med och lära av det som naturen erbjuder.

Landskapet, gårdarna och torpen minner om tidigare tyresöbor. Besökaren möts av genuina och använda gårdsmiljöer. Kommunens naturbevakare arbetar med att bevara, sköta och utveckla naturreservatet i samarbete med andra kommunala enheter och med föreningslivet.

Hit hittar såväl tyresöbor som övriga stockholmare. Tyresö är en självklar port till Tyresta. Området marknadsförs som ett naturligt alternativ, exempelvis är skidspåren till stor del så kallade naturspår. Det innebär att de sträckor som går genom skogen får behålla sin karaktär av skogstig under sommaren. Området vid den gamla skidbacken har fått ett nytt användningsområde för olika träningsformer så som iordninggjord led för MTB-cyklisterna vilket passar bra i den kuperade terrängen.

Ridskolan vid Fårdala gård har tillräckliga och funktionella lokaler, genom terrassering räcker hagarna till. Tillsammans med övriga stall i området har ridskolan tillgång till en tydligt markerad slinga ridväg.

Uddby gård är ett autentiskt jordbruk där besökaren på ett pedagogiskt sätt kan följa arbetet och lära sig mer om hur ax blir till limpa. Besökaren möts av en härlig "Bullerby-miljö" där Uddby gård är en integrerad del av miljön vid friluftsgården Alby gård. Det är välkomnande och mysigt att strosa runt på gården. Det är tydligt var och när besökare är välkomna.

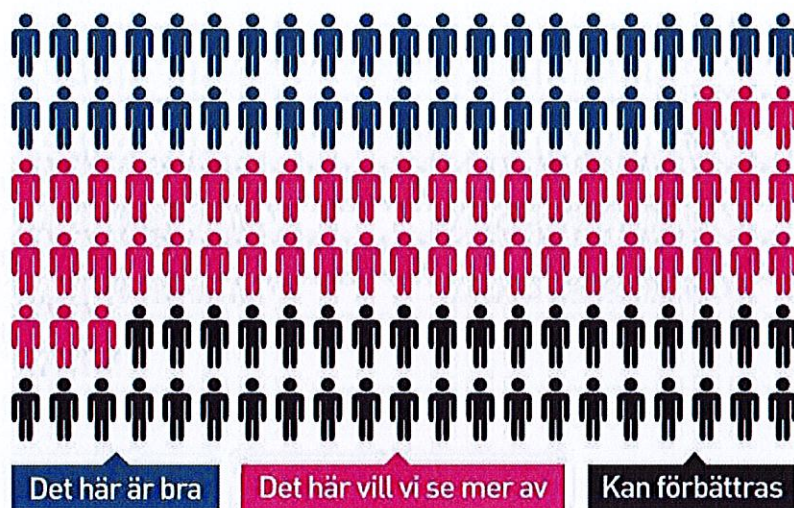
Skolor både i och utanför kommunen besöker gården, får hälsa på bonden, visas runt av pedagogisk personal och får prova på att karda, tova, spinna eller kärna beroende på säsong och aktuellt pedagogiskt tema.

Det är djuren på gården som betar markerna kring Uddby och Alby gård. Antalet djur är väl avvägt för att markerna ska hållas öppna – utan att utsättas för slitage. Boskapskötseln syftar till att markerna ska skötas i enlighet med skötselplanen för naturreservatet. Däremot är det svårt att få lönsamhet och bra arbetsförhållanden för en arrendator med den begränsade tillgången till jordbruksmark. Därför är arrendatorn en mångsysslare – precis som jordbrukaren var förr.

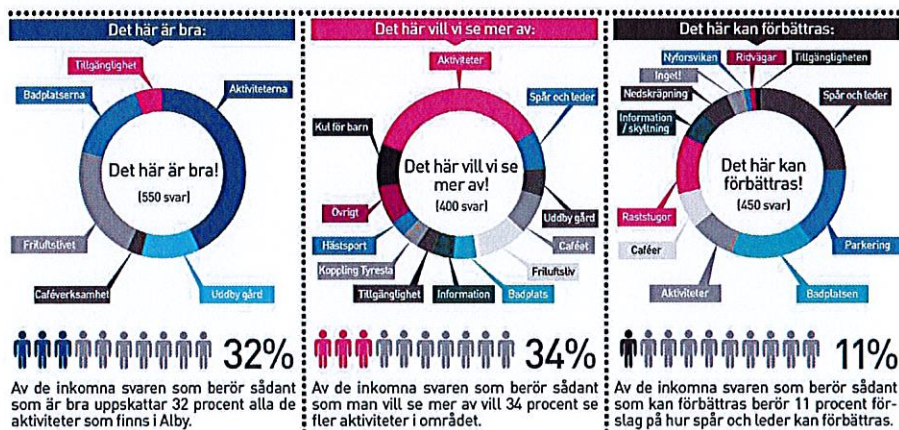

RESULTAT AV MEDBORGARDIALOGEN

Över 500 personer har svarat på enkäten som funnits tillgänglig såväl digitalt som i pappersform i Alby friluftsgård.

Det samlade intrycket är att Tyresöborna verkligen uppskattar utbudet i Alby och att både unga och gamla trivs där. Många förslag rör skyltning, skidspår, bad- och lekplatsen, kafeernas öppettider, utegymmet och motionsspåren. Önskemål har lämnats om allt från fågeltorn, örtagård och folkpark till äventyrsbana, klättervägg, safaripark och skidlift. Allt är förstås inte möjligt att förverkliga på samma plats och många önskar också att områdets nuvarande karaktär ska bevaras. På hemsidan www.tyreso.se/AttraktivaAlby finns en affisch som sammanfattar resultaten och en fullständig redovisning av inkomna synpunkter.

2. ETT NATIONELLT INTRESSANT OMRÅDE

Delar av Alby naturreservat föreslås bli riksintresse för friluftslivet. Det innebär att det är av nationellt intresse att bevara området och att hålla det tillgänglig för friluftsliv. Det finns även mål för en stärkt grönstruktur samt för folkhälsa och kultur att ta hänsyn till. Naturvärdena i området ligger till grund för alla övriga värden och är därmed en grundförutsättning för att det andra ska finnas.

REGIONALA GRÖNA KILAR

Begreppet grön kil, som myntades i början på 90-talet, är den grönstruktur som sträcker sig från Stockholmsregionens ytterkanter in mot regionens centrum.

I RUFS 2010 pekas för första gången svaga samband ut i de gröna kilarna. De svaga sambandens utformning och förvaltning är viktiga för regionens långsiktiga hållbarhet. De är både bärare av centrala, regionala värden och funktioner samtidigt som de har ett strategiskt läge nära expanderande områden. Alby naturreservat ingår i den så kallade Tyrestakilen och gränsar till det svaga sambandet utpekade i kilen. Detta samband behöver stärkas för att förbättra regionens långsiktiga hållbarhet.

Alby naturreservat är en del av den regionala gröna kilen, Tyrestakilen. Bild från Stockholms regionplan, RUFS 2010.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster är de tjänster som människan behöver av naturen. Det är till exempel pollinerande insekter, vattenrening via våtmarker, tillgång till grönytor för rekreation, reducering av partikelhalter och växthusgaser samt bildandet av bördig jord. Många sådana tjänster utförs i Alby naturreservat.

Naturvårdens uppgift handlar både om att skydda och förvalta värdefulla områden och arter och att möta människors behov av att nyttja naturen och allt som naturen ger.

FRAMTIDENS UTOMHUSUPPLEVELSER

Det vi människor vill ha ut av våra naturupplevelser är enligt Naturvårdsverkets forskningssammanställning (Svenskt naturskydd 100 år från 2009):

- Orördhet
- Frihet och rymd
- Artrikedom, naturpedagogik, kulturhistoria
- Aktivitet och utmaning
- Service och samvaro
- Alby naturreservat kan erbjuda allt av ovanstående i olika delar av reservatet och tillsammans med omkringliggande områden.

När det gäller vad vi vill få av våra utomhusupplevelser har det sammanställts i ett antal punkter som vänder sig till leverantörer av utomhusupplevelser i följande punkter (Framtidens utomhusupplevelser av Kairos future maj 2013):

- Gör nåt tillsammans – att vara tillsammans är vår högsta önskan.
- Gör det vackert! Designifieringen är en snabbt växande trend.
- Öppna dina armar för nördarna! Barnfamiljerna räcker inte till året runt.
- Dyk in i den digitala världen – den hjälper dig att lyckas.
- Förklara ditt bidrag till BNP, din verksamhet får människor att tänka bättre.
- Bjud in världen! Tillväxten ligger bortom de traditionella målgrupperna.
- Skapa något utöver det vanliga – igen och igen.

Flertalet av ovanstående går även att inspireras av i arbetet med att göra Alby naturreservat attraktivare.

EN BRA FRILUFTSKOMMUN

Tyresö kommun är länets näst bästa friluftskommun. Naturvårdsverket har i sin rapport "Sveriges friluftskommun 2014" rankat rikets 290 kommuner.

Rankingen baseras på poängbedömning inom tre områden: planer för friluftslivet, information och samarbete samt aktiviteter inom friluftslivet.

Tyresö hamnar på plats 16, andra bäst i länet efter Huddinge. 2013 var Tyresö rankad på plats 28.

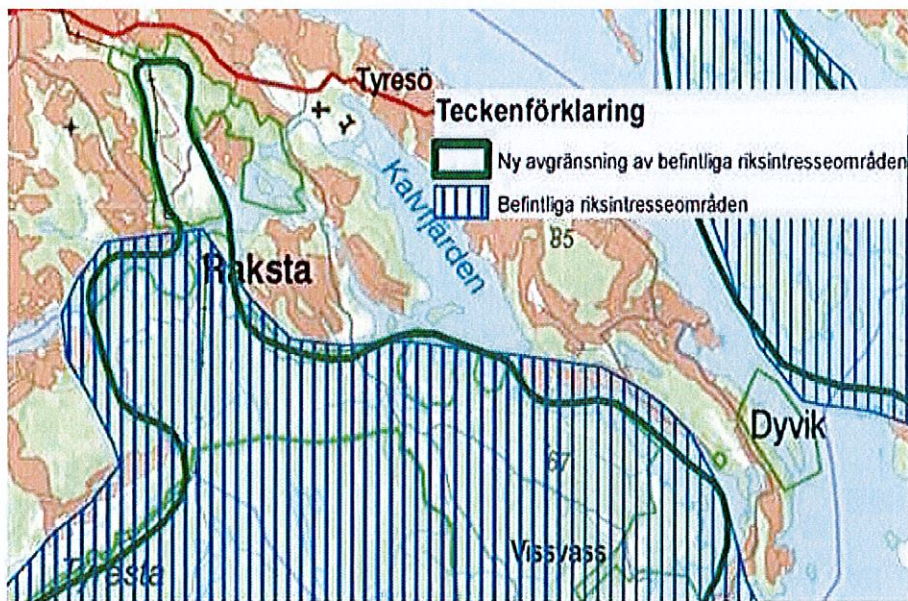
ÖVERSYN AV RIKSINTRESSET FÖR FRILUFTSLIV

Länsstyrelserna har fått regeringens uppdrag att lämna underlag till Naturvårdsverket med översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuellt tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet. Där föreslås att delar av Alby naturreservat ska ingå i riksintresse för friluftsliv.

Länsstyrelsen skriver i remissen att förutsättningarna för bevarande och utveckling av områdets värden är följande:

"Områdets karaktär av dels opåverkat skogsområde och dels öppet, hävdad odlingslandskap med stark kulturprägel behålls. Stränder hålls allemansrättsligt tillgängliga. Vattenkvaliteten bevaras och gärna förbättras. Revidering och genomförande av fastställda skötselplaner för Tyresta nationalpark, samt genomförande av skötselplanerna för naturreservaten Sandemar och Gälö. Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är bebyggelseexploatering, minskad hävd av odlingslandskapet, skogsbruk samt bullerstörande verksamheter."

Länsstyrelsens förslag till ny avgränsning av befintliga riksintresseområde för friluftslivet inkluderar delar av Alby naturreservat.

NYA NATIONELLA MÅL FÖR FRILUFTSLIV

Rik tillgång till natur, individers intresse och ideella organisationers engagemang är viktigt för människors möjlighet till friluftsliv. Det är utgångspunkten för de tio mål för friluftslivspolitik som regeringen beslutade om i december 2012. Friluftslivsmålen är ett stöd för friluftslivets aktörer.

Det övergripande målet för friluftslivspolitik är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv, med bland annat allemansrätten som grund. De tio delmålen är:

1. TILLGÄNGLIG NATUR FÖR ALLA

Naturen ska vara tillgänglig för alla. Det innebär att möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda. Områden med god tillgänglighet finns utpekade, är kända och uppskattade och förvaltas långsiktigt. Tillgänglighet har hög prioritet inom planering, information och förvaltning av natur- och kulturlandskapet samt andra områden av betydelse för friluftslivet.

Samordnande myndighet: Boverket

2. STARKT ENGAGEMANG OCH SAMVERKAN

Ett starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum. Organisationerna bör i högre grad än i dag samverka. Ökad samverkan kan bidra till att fler människor ägnar sig oftare åt friluftsliv. Det bör även finnas etablerade strukturer för dialog och samordning av friluftslivet lokalt, regionalt och nationellt.

Samordnande myndighet: Naturvårdsverket

3. ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten är grunden för friluftslivet. Det innebär att allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

Samordnande myndighet: Naturvårdsverket

4. TILLGÅNG TILL NATUR FÖR FRILUFTSLIV

Det finns tillgång till natur för friluftslivet. Det innebär att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

Samordnande myndighet: Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket

5. ATTARKTIV TÄTORTSNÄRA NATUR

Det finns attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet. Det innebär att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

Samordnande myndighet: Boverket

6. HÅLLBAR REGIONAL TILLVÄXT OCH LANDSBYGGDSUTVECKLING

Att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt.

Natur- och kulturturism bör uppmärksammas och prioriteras som strategiska verksamheter inom besöksnäringen. Upplevelserna bör kännetecknas av hållbarhet, kvalitet, värdeskapande, tillgänglighet och säkerhet.

Samordnande myndighet: Tillväxtverket leder en samverkansgrupp för svensk turism som har till uppgift att samordna och effektivisera initiativ som rör turism.

7. SKYDDADE OMRÅDEN SOM RESURS FÖR FRILUFTSLIVET

Att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utevistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

Samordnande myndighet: Naturvårdsverket

8. ETT RIKT FRILUFTSLIV I SKOLAN

Ett rikt friluftsliv i skolan. Det innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ges goda möjligheter att vistas utomhus.

Samordnande myndighet: Naturvårdsverket bör efter samråd med Skogsstyrelsen och Skolverket, vidareutveckla formerna för målets genomförande och uppföljning.

9. FRILUFTSLIV FÖR GOD FOLKHÄLSA

Att skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Det innebär att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och främjar hälsa sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

Samordnande myndighet: Statens Folkhälsoinstitut

10. GOD KUNSKAP OM FRILUFTSLIVET

Det finns god kunskap om friluftslivet. Det innebär att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer. Myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag bör ha god kunskap och kompetens i frågor om friluftsliv, landskapets utformning, hållbart nyttjande och natur- och kulturturism.

Samordnande myndighet: Naturvårdsverket

NATIONELLA MÅL FÖR KULTURPOLITIK

Sverige har nationella mål från 2009 för kulturpolitik. I dessa står bland annat att kulturpolitiken ska *”främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas”* samt *”Kulturarvet tillhör alla och bör ses som en tillgång i samhället som bidrar till utveckling och förnyelse”*.

Kulturmiljö är den av människan påverkade fysiska miljön. Det är en del av kulturarvet som ska bevaras och brukas på bästa sätt. Kulturmiljöer och kulturlandskap överförs från generation till generation.

Naturlandskap i strikt bemärkelse är ett av människan opåverkat landskap. Eftersom det inte längre finns några områden som är helt opåverkade av mänsklig verksamhet avser det i praktiken det system av naturelement i ett område inom vilket människan inrättat sitt kulturlandskap.

När Alby naturreservat ska bli attraktivare är det centralt att lyfta fram och utveckla de kulturhistoriska aspekterna och det historiska perspektivet, såväl forngravar som byggnader.

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUMS VÄRDERING

I sin sammansfattande värdering av Alby – Uddby skriver Stockholms läns museum:

"Uddby och Alby är tillsammans med Dyvik de bäst bevarade äldre bondgårdarna i Tyresö idag. Alby är samtidigt ett typiskt exempel på de många gånger små och enkla prästgårdarna i Stockholms län. Bronsåldergravarna i området utgör de äldsta spåren efter fast bosättning i kommunen. Gravfälten vid Alby och Uddby är genom de tydliga gravanläggningarna och de karakteristiska lägena nära intill gårdarna mycket pedagogiska exempel på gårdsgravfält från yngre järnålder. Det välbevarade Alstorp är det sista kvarstående båtsmanstorp i kommunen."

NATIONELLA MÅL FÖR FOLKHÄLSA

Riksdagens mål för folkhälsan är samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Natur och folkhälsa hör ihop.

- Naturen är ett ställe som finns för alla. Du kan vara ung, gammal, synskadad, funktionshindrad, rik, fattig, du kan komma ensam eller i grupp etc.
- Alby friluftsområde har ett väldigt brett upptagningsområde och är inte riktat till en speciell grupp människor.
- Att ta tillvara naturens hälsobringande effekter är både kostnadseffektiv och en viktig strategi för att motverka hälsans ojämlika fördelning hos befolkningen.
- Naturen är mycket hälsofrämjande, rena stressmedicinen! Din puls sjunker, hjärnan får vila, sömnen blir bättre, stärker immunförsvaret, minnet förbättras, kreativiteten ökar, den fysiska förmåga förbättras och aggressionen minskar etc.
- Vi människor mår bra av att vara i naturen. Det kan räcka med en kort promenad i naturen för att tankarna lugnar sig lite och du mår bättre.

- Det är lätt att ta sig till Alby kollektivt och det ligger även nära bebyggelse, vilket gör att alla kan ta sig dit. Från Stockholm tar det inte mer än 30 minuter.

Forskning de senaste 25-30 åren, både nationellt och internationellt har visat att naturen kan hjälpa till vid stresshantering, smärtlindring, krisbearbetning och mental återhämtning. Naturen ställer inga villkor, den dömer inte eller värderar, vilket kan vara till hjälp vid helande och läkande. Naturen har blivit viktigare och viktigare då den biomedicinska förklaringsmodellen inte alltid är tillräcklig, utan vi människor, vården, behöver andra verktyg för att bidra till en god hälsa. 80% av hjärt-och kärlsjukdomarna och diabetes typ 2 kan förebyggas och 40% av cancerförekomsten.¹

---

¹ Kaplan & Kaplan 1989. The experience of nature, Roger Ulrich 1984, Ottosson, Lundqvist & Johnsson. 2011 Naturupplevelser och hälsa – forskningen visar vägen ISBN:978-91-576-9036-4, SLU Matilda Annerstedt forskare vid fakulteten för landskapsplanering, WHO: The global report on chronic disease

3. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

Utifrån avsatta medel kan respektive ansvarig detaljutforma och projektera förslagen och genomföra dem.

I och med denna slutrapport överlämnar projektledaren för denna fas av projektet till den ordinarie genomförandeorganisationen. Den som är ansvarig för respektive del ansvarar även för att förslagen genomförs. Innan förslagen kan genomföras måste de studeras i detalj utifrån given budget och projekteras. Ansvarsfördelning mellan kommunen och arrendatorn på Uddby gård tas upp i förhandlingen om nytt arrende som kommer gälla from 2015.

Uppföljning av projektet bör genomföras årligen, i samband med kommunens styrprocess, med stöd av del två i denna rapport – förslag.

DEL 2

FÖRSLAG

För att nå de uppsatta målen om ett Attraktivt Alby föreslås följande mål och åtgärder.

1 NATUR- OCH KULTURLANDSKAPSVÅRD

MÅL

- Natur- och kulturlandskapet i Alby naturreservat är välskött.
- Naturvårdarnas arbete i kommunens naturområden är välkänt.
- Kulturlandskapet vid gårdarna i Alby hålls företrädesvis öppet genom bete och slåtter.

NULÄGE

Kulturlandskapet, det vi kallar för ett öppet landskap, behöver skötsel. Om områdena inte vårdas växer de igen och utarmas – då förlorar vi en viktig del av vårt arv. Till de naturvårdande arbetena hör exempelvis att ta bort barrträd ur hagmarkerna, frittugga ädellövträd och hålla efter växtligheten på forminnena. I Alby naturreservat finns det idag miljöer som vuxit igen.

Området kring gårdarna Alby och Uddby präglas av ett öppet kulturlandskap. De öppna markerna består nästan uteslutande av betesmarker. Det råder idag

stor brist på ängsmarker. Arbetet med att restaurera en tidigare ängsmark sker vid Alhistorp sedan tre år tillbaka. Detta görs som ett kombinerat naturvårds- och kulturvårdsarbete, där allmänheten bjuds in och hjälper till.

Djuren spelar stor roll för den kulturhistoriska miljön. De påverkar hagar och inhägnader, liksom ekonomibyggnader för djur och redskap. I Alby har funnits tamdjur i människans tjänst i mer än tusen år och djuren i området har flera viktiga funktioner: att beta kulturlandskapet, de är miljöskapande och bidrar till att locka besökare.

De delar av landskapet som igår i Uddby gårds marker arrenderas ut och sköts av arrendatorn. Landskapet hålls öppet av betande djur samt av spannmålsodling. Se kapitlet 6 Verksamhet i gård och torp.

SKÖTSELPLAN

ÅTGÄRDER ENLIGT GÄLLANDE PLAN

För att behålla och öka de biologiska och kulturhistoriska värden som området hyser krävs stora arbetsinsatser, av naturvårdskunnig personal och småskaliga metoder. Dessutom krävs att skötseln utförs kontinuerligt och konsekvent. I gällande skötselplan beslutad av KF 2002 står att ”För att bibehålla reservatets värden i kulturlandskapet behöver kommunen genomföra de åtgärder som framgår av skötselplanen inom en period av 10 - 15 år.” Åtagandena i skötselplanen kräver en anpassad driftsbudget och personella resurser. Se även 8 Samordning och personal.

Gällande skötselplan antogs år 2002 och har en tidshorisont på 10-15 inom vilken åtgärderna bör vara genomförda. Många åtgärder genomförs kontinuerligt och årligen. Skötselplanens ”genomförandetid” bedöms kunna förlängas till 2022 på grund av att det finns många åtgärder som inte genomförts i den befintliga.

RESTAURERA STRANDÄNGEN

På strandängen kan betet med fördel utökas så att en blå bärd skapas mot sjön vilket gynnar bl.a. vadarfåglar. Lämpligast sätt att restaurera strandängen behöver undersökas vidare.

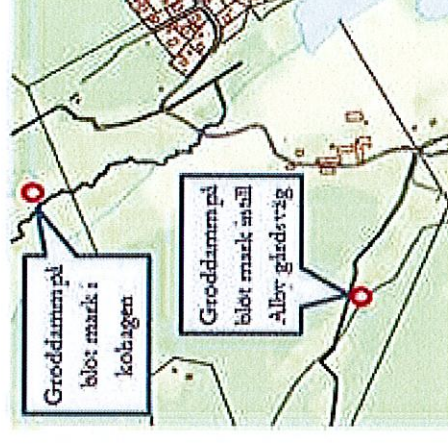
ALSUMPSKOG

Norr om huvudentrén finns en naturlig våtmark där det växer alskog. Denna är dock dikad sedan tidigare vilket orsakar att yngre granar nu tränger upp. En enkel åtgärd är att lägga igen diket så att vattennivån åter stiger. Detta kommer återställa alsumpskogen och på sikt kommer alar på stora socklar åter att växa här.

VÅTMARKER OCH GRODDAMMAR

Groddjuren har minskat kraftigt i antal i Stockholmstrakten under de senaste decennierna, framför allt på grund av att deras livsmiljöer har försvunnit i vårt landskap. Det handlar i första hand om småvatten där groddjuren leker. Kolardammen ligger idag isolerad från andra groddlokaler och dammen skulle fungera än bättre om den kompletterades med fler grodlokaler, i form av mindre dammar och förstärkningar av

våtmarksmiljöerna. Det stämmer också väl överens med landskapets historia, då småvatten och våtmarker historiskt har spelat en betydande roll för människans bosättning och försörjning och präglat kulturlandskapet.

2 ÖVERGRIPANDE SAMBAND

MÅL

- Alby naturreservat är ett starkt grönt samband i den regionala grönsstrukturen.
- Alby naturreservat är en tydlig och central plats i Tyrestakilen.
- Kopplingarna mellan Alby naturreservat och omkringliggande målpunkter är tydliga.
- Alby naturreservat är självklar nordlig entré till Tyresta naturreservat och nationalpark.

NULÄGE

Kring Alby naturreservat finns regionalt utpekade svaga gröna samband i Tyrestakilen. Alby naturreservat är okänt och lite hemligt för nya besökare. Naturområdena Tyresta och Alby gränsar till varandra. I nuläget finns dock ingen direkt förbindelse dem emellan. Den närmaste vägen mellan Alby och Tyresta går via bilvägar eller Sörmlandsleden via Nyfors.

Sambanden och vägen till Alby visas idag genom en blå och vit skylt i form av en pil med texten Alby eller Alby gård. Det är en typ av skylt som är gemensam för att vägvisa platser inom kommunen vid gång- och cykelvägar.

SAMARBETE I TYRESTAKILEN

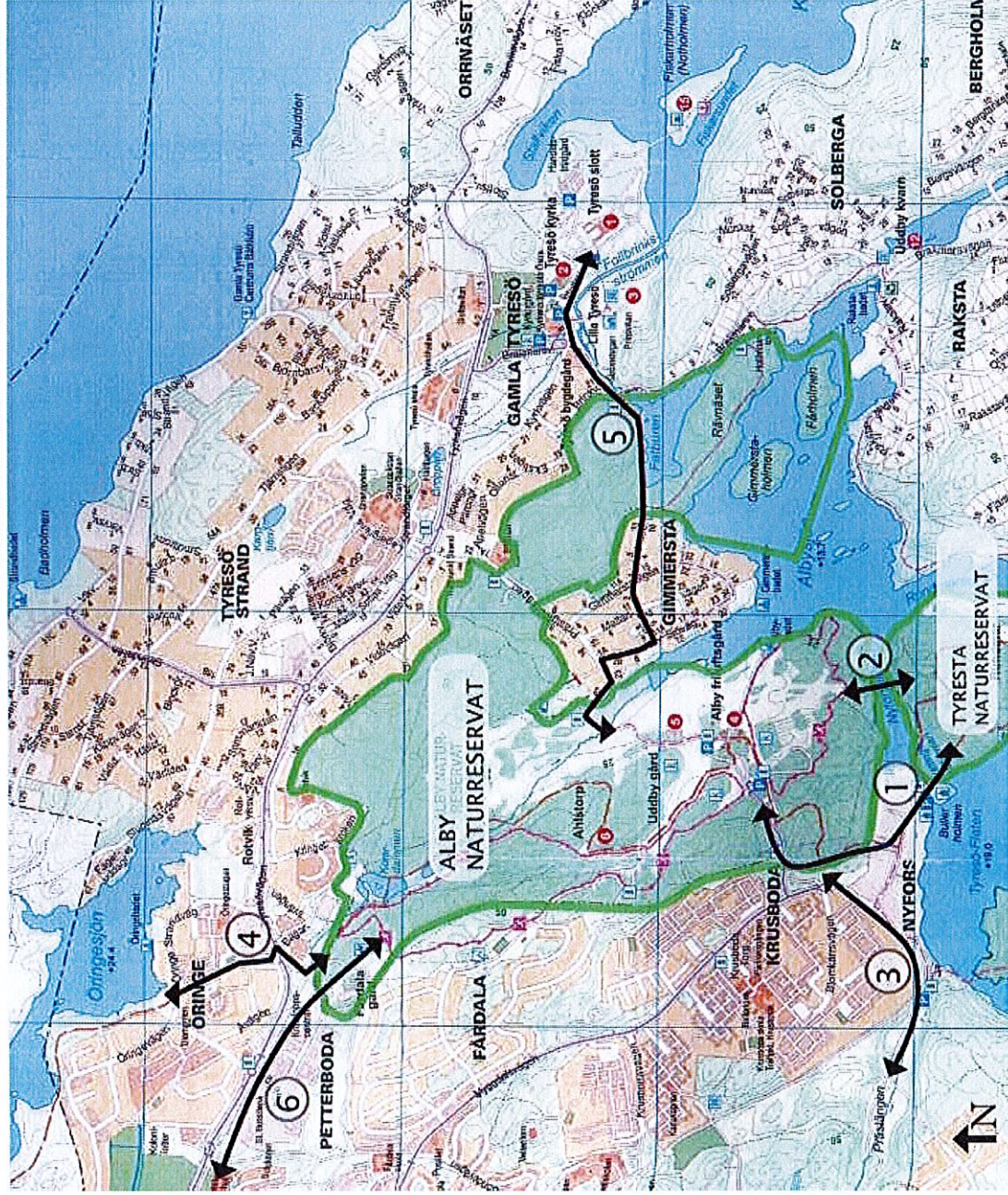
Kommunerna Tyresö, Nacka, Fininge samt Stockholms stad arbetar tillsammans med Naturskyddsföreningen i projektet ”Stärka svaga samband och ekosystemtjänster i Tyrestakilen och dess gränser”. Projektet planeras pågå från april 2014 till juni 2015. Det syftar till att uppnå de nationella miljömålen och mål beskrivna i regionplanen RUFSS 2010, att kommunerna ska bli bättre på att beskriva konsekvenserna för ekosystemtjänsterna och de svaga sambanden vid planer för nyetableringar och förändringar i Tyrestakilen och dess omgivningar. Projektet finansieras via landstingets miljöanslag och av kommunerna.

KOPPLINGAR TILL OMGIVANDE MÅLPUNKTER

Sambanden mellan Alby och omgivande målpunkter ska tydliggöras. Vägvisningen för gång- och cykel kompletteras där så behövs.

Översikt Alby naturreservat med närområde samt de övergripande sambanden och kopplingar till omgivande målpunkter.

ALBY - TYRESTA (1 och 2a resp 2b)

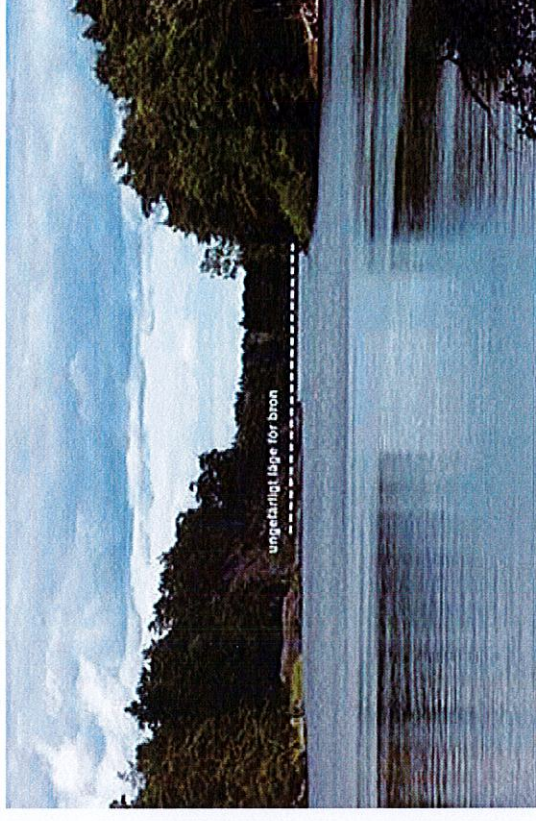
Sambandet mellan Alby naturreservat och Tyresta naturreservat och nationalpark kan tydliggöras på flera olika sätt. Hur kopplingen mellan Alby och Tyresta görs bäst finns utrett i rapporten; Nordlig huvudentré till Tyresta nationalpark (2008-09-23 White). Utredningen förordar en bro och föreslår ett läge. Nedan och på kartan på föregående sida redovisas tre alternativ; 1) via Nyfors och Sörmlandsleden, 2a) via en ny bro och 2b) via en linfärja.

1) via Nyfors och Sörmlandsleden
Sörmlandsleden rustas upp och skyltas tydligare samt skyltas som vägen in i Tyresta. Entréerna utformas enligt respektive områdes utformningsprogram. Det ska finnas information om Tyresta vid Albys nya spårcentral samt en skylt vid gränsen. Detta förslag ger en otydlig koppling mellan Alby och Tyresta samt ger inga nya spår möjligheter. Se rapporten Nordlig huvudentré till Tyresta nationalpark (2008-09-23 White) för utförligare beskrivning.

Leden bör oavsett om den ska utgöra en nordlig huvudentré till Tyresta eller inte rustas upp samt att informationsskyltarna vid Wättingeströmmen förnyas i enlighet med den nya skyltningen i Alby.

2a) via en ny bro

Från Alby gård nås den föreslagna bron, enligt rapporten Nordlig huvudentré till Tyresta nationalpark (2008-09-23 White), via spårslangan i områdets södra del. Den förlängs med en ny gångstig några hundra meter ner till den föreslagna bron.

Vid brofästena skapas nya platser. Dessa kan utgöra nya entréer till Alby naturreservat respektive Tyresta naturreservat och nationalpark. Entréerna utformas enligt respektive områdes utformningsprogram. Det finns information om Tyresta vid Alby nya spårcentral samt en skylt vid gränsen.

2b) via en linfärja

Alternativt till en bro kan en linfärja anläggas. Fördelen är att siktlinjen över Nyforsviken till största delen hålls öppen, även om brofästena sticker ut en bit i viken. Exempelvis finns en linfärja över Kosterundet. Under sommarsäsongen är färjan bemannad och en avgift tas ut för att täcka drift och personalkostnader. Övriga året har de fast boende nyckel/magnetkort för att starta och kalla färjan över sundet. Även i Strömstad finns en linfärja som enbart kan köras av den som kvitterat ut ett magnetkort i stadshuset. Den tillfällige besökaren kan alltså inte själv operera linfärjan. I Nyforsviken gör isläggning det omöjligt att nyttja färjan delar av året (samtidigt är isen ej säker att gå över då det är strömt i denna del av sjön). Därför avstyrker denna rapport att en linfärja anläggs för att stärka kopplingen mellan Alby och Tyresta.

ALBY – PRÄSTÅNGARNA (3)

Sambandet mellan Prästångarna och Alby förstärks genom att kommunens gång- och cykelvägvisning kompletteras med en Albyskylt på den befintliga stolpen vid Prästångarna där även Tyresö C och Tyresö Slott är skyltade (3). På motsvarande sätt skyltas Prästångarna tydligare inom Alby naturreservat

ALBY – ERSTAVIK (NORRA TYRESTAKILEN) (4)

För att tydliggöra sambandet mellan Alby naturreservat och Erstaviksområdet och hela den norra delen av Tyrestakilen förbättras skyltningen vid Tyresövägen. Skyltarna på befintlig stolpe vid gång- och cykelunneln under Tyresövägen kompletteras med en skylt och pil mot båda reservaten. På stolpen finns redan skyltning mot Öringebadet, Tyresö slott och Tyresö centrum (4). Sörmlandsleden passerar även här och är markerad med orange målning på stolpar.

ALBY - TYRESÖ SLOTT (5)

Vägen mellan Alby och Tyresö slott går genom bostadsområdet Gimmersta och förbi sjön Fatburen (5). Skyltningen genom Gimmersta är bristfällig. Nya gång- och cykelvägvisnings skyltar bör placeras i gatukorsningar. Cykelstråket till Tyresö slott och Vandningsleden runt Albysjön går också genom Gimmersta. Skyltningen ska samordnas.

ALBY – PETERBODA (6)

Kopplingen mellan Tyresö centrum och Alby förstärks genom att stigen i grönstråket väster om Fårdala görs om till gång- och cykelbana. Läs mer på sidan 34, Till Alby samt se ytterligare karta på sidan 36.

3 ENTRÉÉR

MÅL

- Entréerna är tydliga, välkomnande och gröna.
- Det är enkelt att orientera sig och se utbudet i området.
- Alby naturreservat har en lantlig och genuin karaktär.
- Biltrafiken genom Uddby gård är begränsad.
- Entréerna är trygga för gående och cyklister.
- De flesta besökarna når reservatet gående, cyklande eller med kollektivtrafiken.

NULÅGE

Entréerna till Alby är bristfälligt skyltade och ibland saknas skyltar helt. Information om Alby samt vilka spår och leder som finns inom området saknas därmed på de flesta entréplatser.

Idag saknas en egen skyltning inom Alby gård och Uddby gård och många olika typer av skyltar förekommer. Skyltarna är utspridda på olika stolpar och husväggar. Sörmlandsleden har t ex en egen skyltavla på en plats och

”Välkommen till Alby naturreservat” som står på en annan. Den befintliga spårcentralen finns på ett ställe och visar endast elljusspår och preparerade löparspår/skidspår. För en förstagångsbesökare är det svårt att hitta rätt.

Många besökare anländer till Alby med bil vilket påverkar miljön negativt. Kommunen har ambitiösa miljö- och klimatmål (bla att vara klimatneutrala år 2050). För att nå dessa mål behöver fler ställa bilen hemma både på fritiden och på väg till och från arbetet.

Det finns idag tre större bilentréer till Alby, Huvudentrén som man når från sydväst, Gårdsentrén från nordöst samt parkeringen vid Fårdala ridskola.

Dessutom finns 5 st mindre entréer som man når till fots, skidor eller per cykel. Olika typer av lösa äldre cykelställ finns t ex intill huvudbyggnaden vid Friluftsgården och vid badet. Ordnade cykelparkeringar saknas inom området.

Entrén från Myggdalsvägen, huvudentrén, utgörs av en stor grå och grusad parkeringsyta. Bilparkeringsplatserna är inte markerade vilket gör att bilarna ofta hamnar huller om buller och en onödigt stor yta tas i anspråk. I parkeringens södra ände finns en yta som används till jord och grusupplag.

Idag saknas en tydlig entréplats. Istället möts besökaren exempelvis vid huvudentrén av en ogästvänlig modern gul väg bom vid Alby skogsväg. Bommensfunktion är att förhindra genomfartsbiltrafik.

Befintlig spårcentral och vägbom vid huvudentrén till Alby naturreservat

Buss 873 går i dagsläget bara till Alby under sommaren men kommunen arbetar för att få SL att trafikera hållplatsen året runt. Det saknas en bra gångväg från Nyfors busshållplats. I dagsläget upplevs vägen som lång mellan busshållplatsen vid Nyfors och huvudentrén till Alby/Alby friluftsgård. Första sträckan från Nyfors busshållplats utgörs av en gångväg som går genom skogen vilken efter ca 150 m ansluter till Alby skogsväg. Därefter korsar man vägen på ett övergångsställe till en gångbana längs den norra sidan av vägen. För att slippa korsa vägen har en spontan stig uppstått längs vägrenen på den södra sidan. Sista sträckan är en stig som mynnar ut i parkeringens västra del. Stockholms läns

landstings Trafikförvaltning (tidigare SL) har ansökt om bygglov för en ny bussväntkur i Alby.

Längs Alby gårdsväg, i jämnhöjd med bostadsområdet Fårdala finns en delsträcka som består av en trampad stig där det naturligt skulle falla sig att cykelvägen fortsatte.

Parkeringen vid Gårdsentrén nås norrifrån på Prästängsvägen och via Uddby gård. Parkeringen är idag stor, grå och ödslig. Den upplevs som ett främmande element i den lantliga gårdsmiljön. Ytan är grusad och omgärdad av ett lågt träräcke. Kring parkeringen växer björkar i kortklippt gräs. Två moderna vägbommar som hindrar genomfartstrafik finns vid parkeringen.

Kommer man från nordöst till Alby tar man Prästgårdsvägen till Uddby gård för att sedan nå Gårdsentrén och dess parkering. Eftersom det inte finns någon separerad gångbana längs Prästgårdsvägen och den är smal finns en konflikt mellan biltrafik och gående samt ryttare då dagens skyltade ridväg även går där. Vägen är vid vissa tillfällen mycket trafikerad vilket gör att t ex gående med barn kan uppleva vägen som farlig att vistas på. Trafiken är också ett påtagligt störande inslag i gårdsmiljön.

Många vägar inom och mellan Alby och Uddby gård är asfalterade och med kortklippt gräs i kanterna. Detta bidrar till att gårdsmiljöerna upplevs moderna och inte tidstypiska och lantliga.

Befintlig gårdsentré är en stor öppen grusyta

Inom området finns idag flera olika belysningsarmaturer. Vid Huvudentréns parkering finns höga belysningsstolpar med sk koffertarmatur. Samma armatur finns på parkeringen vid ridbanan fast på en lägre stolpe.

Befintlig plats där en ny parkering föreslås vid Gimmersta

TILL ALBY

I förslaget finns flera åtgärder som underlättar att ta sig till Alby till fots, med cykel och med kollektivtrafik. Besökaren behöver inte ta bilen för att komma ut till naturen för att utöva friluftsliv.

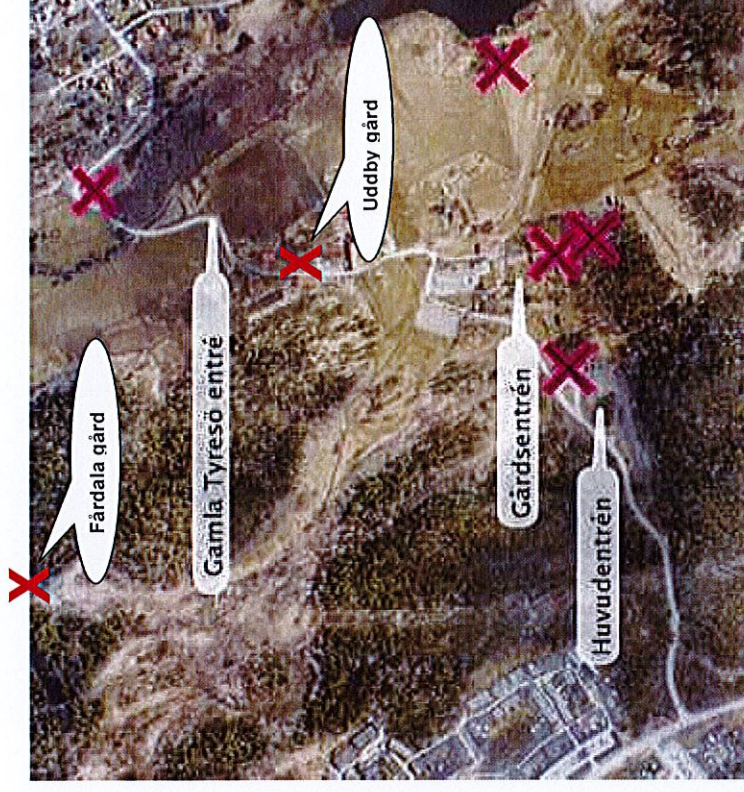
SÄKERT FÖR GÄNDE OCH CYKLISTER

I förslaget till utformningen av entréer finns cykelvägar; från Krusboda, Gimmersta och Fårdala, och gott om cykelparkeringar. Cykelparkeringarna utformas som grusade ytor och cykelställ. Kanske kan även en luftstation för att besökarna ska kunna pumpa sina cyklar placeras i Alby. Gång- och cykelvägarna som leder mot huvudentrén stärks.

Stigen i Alby skogsvägs förlängning efter Fårdala gård som förlängs så att Alby gårdsväg blir en sammanhängande gång- och cykelväg (2 i karta på sidan 36).

Längs Alby skogsväg förstärks möjligheten att gå på ett säkert och trevligt sätt genom att en grusad gångväg anläggs i skogen söder om Alby skogsväg efter övergångsstället sett från busshållplatsen (1 i karta på sidan 36). Gångvägen föreslås gå genom skogen skild från Alby skogsväg och fram till parkeringen vid Huvudentrén. Längs parkeringen dras gångvägen längs den södra kanten.

Från Tyresö strand föreslås en ny entré samt att stigarna generellt från entréerna i nordöst ses över så att de är kompletta och kopplas ihop med befintliga leder och spår. (4 i karta på sidan 36).

Förslag på platser för cykelparkering

Via Gimmersta behövs åtgärder för säker gång och cykling (se 3 i karta på sida 36). Exakt hur måste utredas vidare. Eventuellt kan en avsmalning av vägen vid eken i kröken från Gimmersta ge plats till en gång- och cykelväg. Alternativt en grusad gångbana på sjösidan av vägen placeras så att den smälter in i miljön.

Gång- och cykelvägen kan då delvis dras på nuvarande väg. Prästgårdsvägen föreslås få ny beläggning i form av återskapad grusväg.

KOLLEKTIVTRAFIK

Kommunen fortsätter att uppvakta SL för att utöka trafiken till Alby även vintertid. Skyltning från busshållplatsen Lagergrens väg ses över så att det underlättar för resenärerna att hitta till Alby.

Bänkar placeras ut längs med Alby skogsväg på väg mot huvudentrén, av samma typ som längs Wättinge gårdsstråk, så att den som kommer gående eller med buss kan vila på vägen ner till friluftsgården.

BILTRAFIK

Biltrafiken hänvisas i huvudsak till *huvudentrén till Alby naturreservat, från Myggdalsvägen*. Parkeringsplatserna markeras för att vägleda bilarna att ställa sig så att så många som möjligt får plats. Plats för buss markeras.

Prästgårdsvägen och genom Uddby gård föreslås bli en gåfartszon, vilket betyder att bilar maximalt får färdas med den hastighet en person kan gå. Prästgårdsvägen föreslås få ny beläggning i form av återskapad grusväg. Längs med vägen föreslås parkeringsförbud.

En ny parkeringsplats anläggs vid Gimmersta för att avlasta trafiken på sträckan och genom Uddby gård. Antalet parkeringsplatser bör sättas utifrån vad som ekarna på platsen kan tåla. Ekar har väl utgrenade rotsystem som sträcker sig mer än väl utanför kronans yttre omkrets på marken. Denna parkering är främst till för

besökare från den östra delen av Tyresö, som inte kan cykla eller ta buss till Lagergrens väg. Eventuellt kan även *parkeringen vid skjutbanan* skyltas och nyttjas av besökare till naturreservatet.

Parkeringsplatserna vid Uddby gård är främst till för de som har stallplatser samt för nyttotrafik och personer med funktionsnedsättningar.

Gårdsparkeringen är främst till för personer med funktionsnedsättningar och för färdtjänstparkering. Även turistbussar och mobila förskolor lämpar sig på denna parkering.

I förslaget finns *markerade platser för bussar* och mobila förskolor (i buss) att stå på vid både huvudentrén och vid gårdsparkeringen. Eventuellt kan el dras fram för att de mobila förskolorna ska kunna minimera sin tomgångskörning.

Parkeringen vid Fårdala ridskola ses över i samma stil som övriga parkeringar.

Sandtag och upplag flyttas bort. En längsta tillättna parkeringstid införs. Entrén till parkeringen utformas så att enbart personbilar och lämpliga snöröjningsfordon kan passera. Detta för att *förhindra parkering av lastbilar* med släp och andra arbetsfordon vid entrén till naturreservatet. Skyltning som välkomnar till Alby naturreservat sätts upp och även från Tyresövägen skyltas om en entré till Alby naturreservat.

KARTA ENTRÉER, INFORMATIONSTAVLOR OCH NYA GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

Ny informationstavla		Ny gång och/eller cykelförbindelse	
Entréplats		Naturresevat	
Ny entréplats		Infartsväg bil	

ENHETLIG OCH GENOMTÄNKT SKYLTLNING

ENTRÉSKYLTLAR

Samtliga entréer till Alby naturreservat föreslås få en tydligare utformning för att tydliggöra när Alby naturreservat börjar samt för att orienteringen inom området. Se även följande sidor om respektive entré.

INFORMATIONSPUNKT/SPÅRCENTRAL VID HUVUDENTRÉN

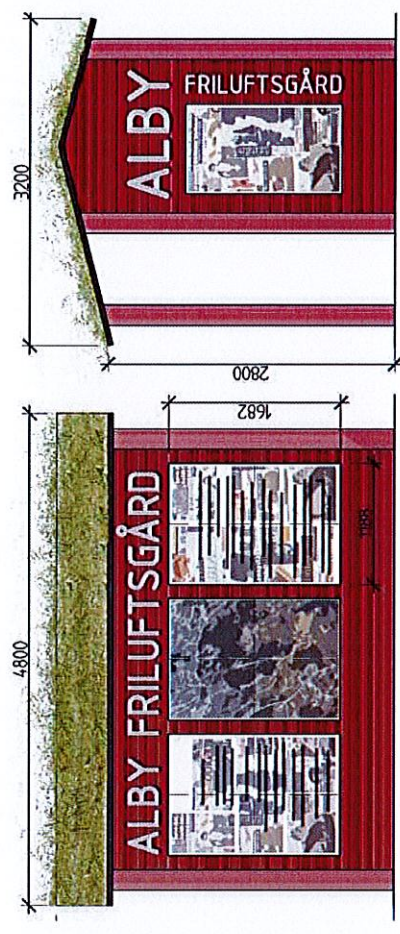
För att samla spår och information till en gemensam plats skapas en informationspunkt. Den placeras strax innanför parkeringsplatsen vid huvudentrén. Spårcentralen utformas för att ansluta och passa in i den faluröda gårdsbebyggelsen som en liten byggnad.

En stor färglagd och illustrativt utformad karta ca 1,2 m bred över området placeras i mitten. De olika verksamheterna, t ex Bastu och Servering markeras på kartan med en siffra och den beskrivande texten står på sidorna. Här ska även finnas naturreservatsskylten enligt den grafiska profilen för naturreservat; ”Välkommen till Alby naturreservat”.

PROFILERA TYRESÖS NATURRESERVAT

För vägvisning inom samtliga kommunens naturreservat föreslås att ett skyltprogram för naturreservaten i kommunen tas fram. Den kompletterar informationen om naturreservatet som även fortsättningsvis ska följa de nationella riktlinjerna för utformning av naturreservatsinformation. De nya skyltarna ska förtydliga och visa vägen till målpunkter inom reservaten,

exempelvis rastplats, toalett och bad. Så många olika typer av skyltar som möjligt ska samlas på samma tavla eller stolpe för att undvika att informationsskyltar sprids ut.

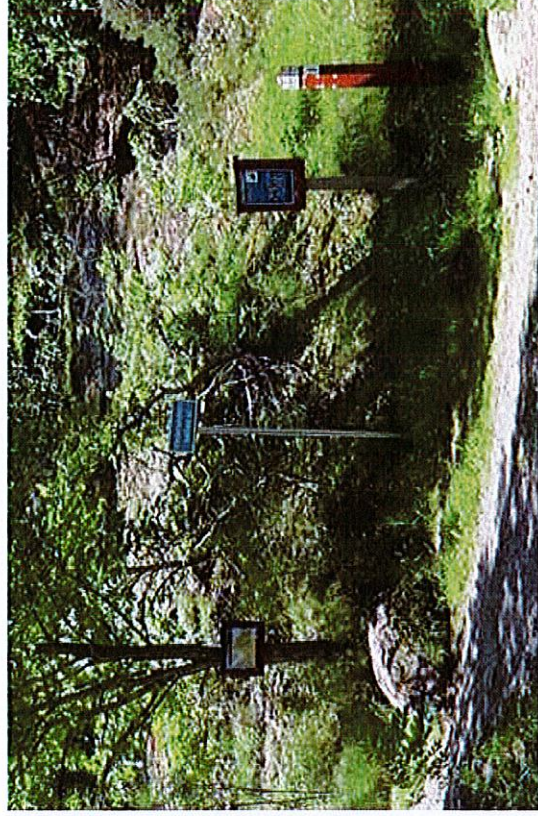
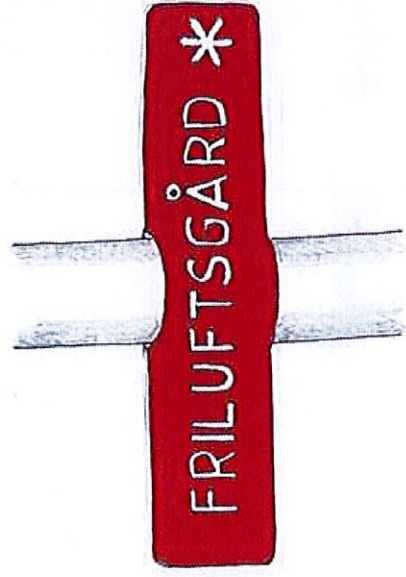

Förslag på utformning av informationspunkt/ spårcentral

Exempel på utformning av skyltar

Exempelvis kan den gemensamma skylten utformas som en faluröd plåt med laserskuren text i versaler t ex bad eller båtuthyrning och en pil. Skylten monteras på befintliga belysningsstolpar, andra stolpar eller på en fasad. Plåten är omkring 200 mm hög. För att göra skylten tydlig för synskadade kan man ha en vit färg bakom den genomskurna texten för att öka kontrasten. Man kan även ha en skylt med punktskrift som sitter på en lägre höjd på stolpen.

Ovan vänster: Förslag på ny enhetlig skylt inom Alby naturreservat.

Nedan vänster: Skylt med information om naturreservatet enligt gällande gemensam grafisk profil för Sveriges alla naturreservat.

Ovan höger:

Exempel på att

många skyltar ger ett spretigt intryck.

Dessa ska enligt

förslaget samlas på en gemensam skylt.

Nedan höger:

Exempel på olika

skyltar inom Alby

som kan ersättas av

den gemensamma

röda skylten.

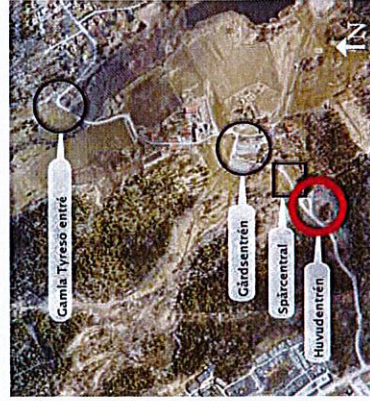

HUVUDENTRÉ

Genom att styra upp ytan kan man få in mer grönska utan att förlora parkeringsplatser. Parkeringen ska vara grusad med markeringar av storgatsten. En ny grusad cykelparkering skapas.

En långgående grönyta med träd anläggs på parkeringen (se skiss nästa sida). Parkeringsplatsen avgränsas i öster och eventuellt i söder av en gårdsgård med öppningar för gångstråk och siktstråk. Gårdsgården är förhållandevis låg och ges för att skapa viss genomskiktighet och inte en helt tät vägg.

För att skapa mer yta för entréplatsen rivs den befintliga gröna refugen som finns intill busshållplatsen och en ny anläggs lite längre bort. Troligtvis behöver man även flytta elstolpen. I den nya refugen planteras örtpluggplanter och gräset får bli högväxande.

Jord och grushögarna tas bort från parkeringen och flyttas ut ur naturreservatet (detta är ett krav enligt föreskrifterna).

Mellan den nya gårdsgården och skogskanten föreslås en gångväg i grus. I gårdsgården görs öppningar för att man ska kunna passera ut i skogen från parkeringen. Detta blir den sista delen i ett

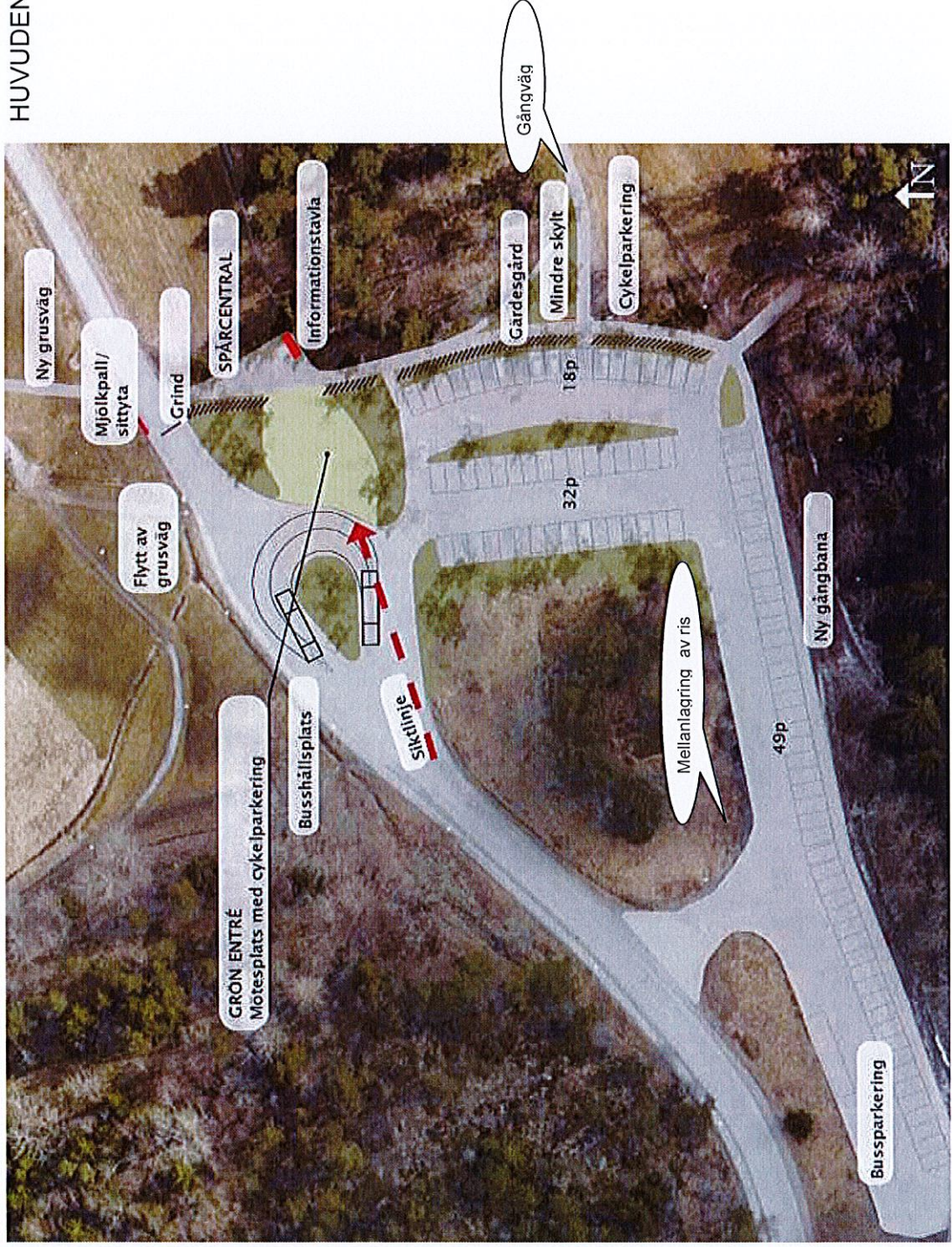
gångstråk som leder från Myggdalsvägen och ner till Alby gård.

På parkeringar och vägar inom området föreslås en faluröd stolpe och en sk Stockholmssarmatur.

HUVUDENTRÉ ÖVERSIKT

Ovan vänster: En mjölkpall placeras vid grinden.

Nedan vänster: Grind i gammal stil.

Ovan höger:

Högvuxet gräs och örter i refugen.

Nedan höger: Markering av parkeringsplatser i grus.

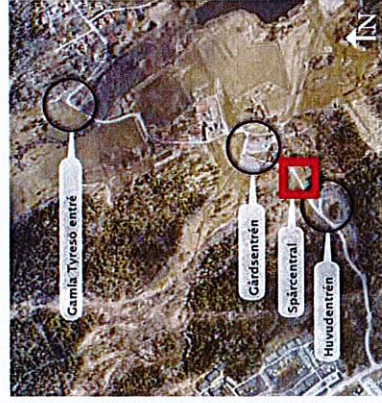
EN AKTIV SAMLINGSPLATS

Genom att parkeringsplatsen planeras bättre kan man skapa en välkommande grön entré och mötesplats framför gårdesgården. Här kan man t ex bli avsläppt eller vänta på att bli hämtad. I ytan placeras cykelställ och några bänkbord. Den stora flerstammiga sälgen som står i kanten av vägen bevaras. Som en markering av entrén och för att skapa en plats att sitta eller hänga vid placeras en gammaldags mjölkpall på andra sidan vägen från sälgen. En likadan mjölkpall finns idag vid Uddby Gård.

Det öppna fältet vid spårcentralen är genomskuret av ett dike som försvårar framfarten för t ex skidåkare. För att skapa en jämnare och mer sammanhållen yta som kan användas bättre föreslås att diket läggs igen och kulverteras fram till vild-apelbusken som växer i diket. Som alternativ till att täcka över diket kan man placera träspänger över diket.

Boulebanan rivs och ersätts med gräs. Den kan *eventuellt* flyttas till Wättinge gårdsstråk vid skateparken. Placeringen ger mervärde av generationsmöte och bidrar till att skapa en multisportplats i enlighet med Fritidsavdelningens förslag.

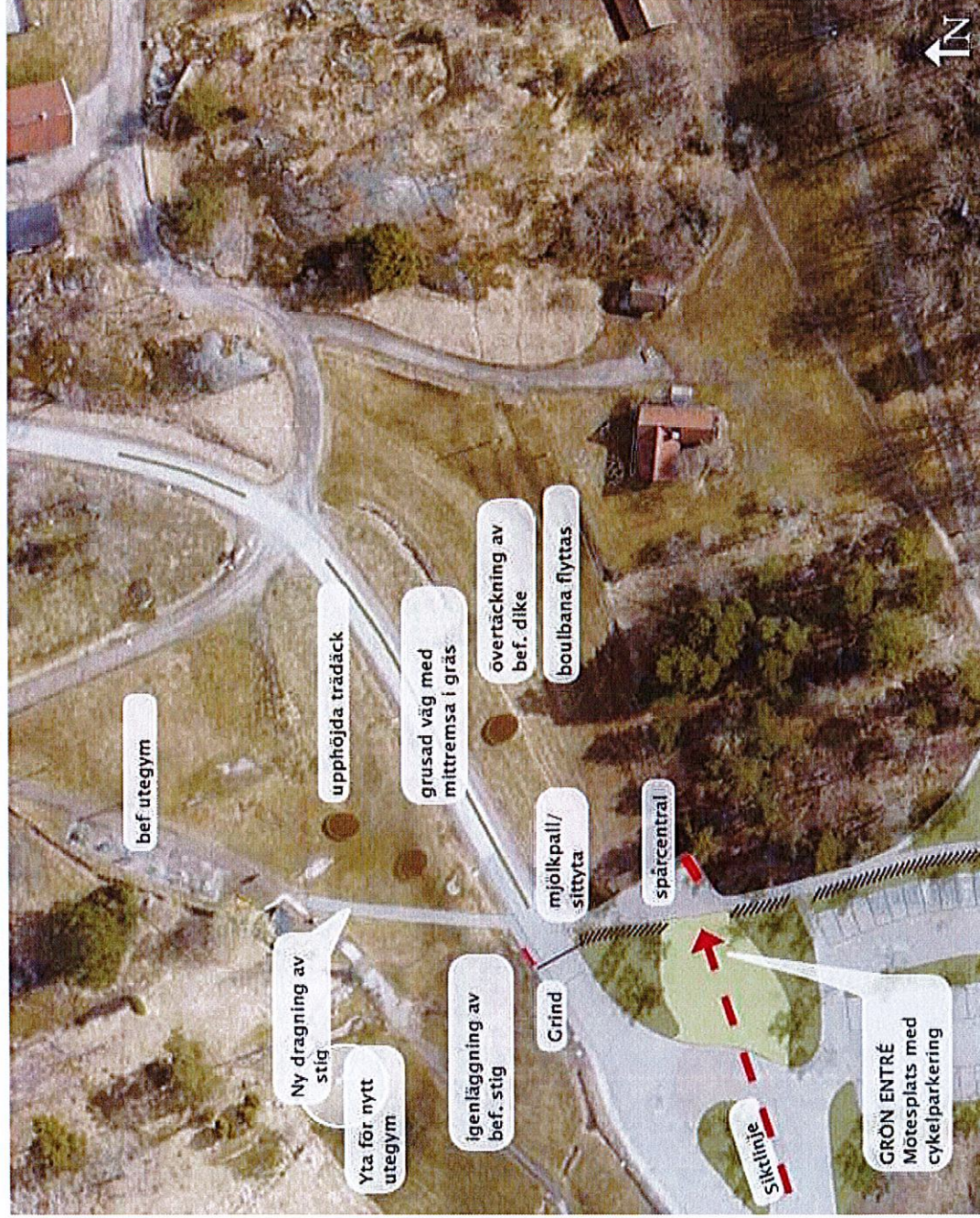
I gräsytan placeras trädäck i ovala former där man kan ha picknick, lägga sina saker eller ligga och sola på. I synnerhet kring utegymmet finns det behov av sådana platser.

EN AKTIV SAMLINGSPLATS

Vid huvudentrén.

GRÖNA VÄGAR LEDER IN I ALBY

Vägarna inom Alby gård och Uddby gård görs om till grusvägar med grön mittremsa genom att den asfalterade vägtoppen rivs och ersätts med en grusad stenmjöls yta. Det översta asfaltlagret tas bort och stenmjöl samt grus påförs i toppen. I vägens mitt påförs växtjord där gräs och torrängsväxter kan växa. Vägen kan även fortsättnings fungera för brandförsvaret och som omledningsväg. Se bild sidan 40.

Vägbommen föreslås ersättas av en grind som ansluter till den nya gårdsgården som placeras kring parkeringen. Grinden utformas likt bilden på sida 37 i robust material som tål eventuell påkörning samt kan fjärröppnas av kommunens personal för att effektivisera arbetet med området skötsel och leveransen.

På parkeringar och vägar inom området föreslås en faluröd belysningsstolpe och en sk Stockholmsarmatur, se bild nästa sida.

Vägkanterna ska i framtiden klippas mindre frekvent för att passa in i den kulturhistoriska miljön. För att få in fler örter kan man även plantera pluggplantor eller så in ängsväxter i vägrenarna. Den biologiska mångfalden ökar på så sätt i området och gynnar livsmiljöerna för insekter som t ex bin och fjärilar. En annan fördel med högvuxet gräs i vägkanterna är att de är mindre skötselkrävande. Inom Tyresta gård finns t ex grusvägar och högvuxna gräskanter.

Förslag arter: Prästkrage, Blåklocka, Kärringtand, Åkervädd, Gulmåra, Vitmåra, Akleja m fl.

Ängsväxterna har höga krav på sin miljö och förutsätter att marken är relativt näringsfattig och att gräs och övriga blomväxter slås av en eller ett par gånger under sommaren med slätterbalk eller lie. Det är därför bra att sådana kan skapas på vissa gräsytor samt vägkanter och refuger mm till glädje för både besökare och pollinerande insekter som fjärilar, humlor och bin. De kvarvarande äldre ängsmarkerna som inte har växt igen eller förstörts genom gödsling ska lokaliserats och börjar skötas. Här finns störst förutsättningar för att arbetet med att återställa prunkande blomstermarker verkligen ska lyckas.

Detta förutsätter att Albypersonalen får tillgång till en slätterbalk så att vägrenar etc. kan slås efter blomningsstid.

UPPLAGSPLATSER FLYTTS BORT FRÅN RESERVATET

Det uppkommer upplag med sopsand, grus och annat material som från tid till annan dyker upp på naturreservatets parkeringar. Speciellt vid huvudentrén och Fårdala parkeringen finns dessa högar och upplag förfular och är inte i enlighet med de föreskrifter som finns för reservatet. De uppställda sandfång i betong som står uppställda vid entréer ges nya, mindre dominerande platser.

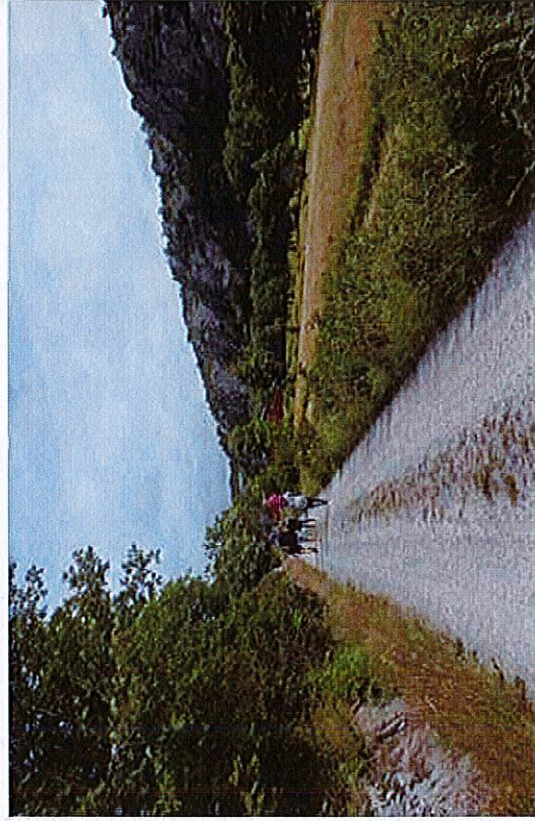

Ovan vänster:
Blommande vägrenar
och gårdsgård längs
vägarna.

Nedan vänster:
Exempel på grusväg
med grön mittremsa.

Ovan höger:
blommande
vägkanter.

Nedan höger:
Exempel på
gårdsgårdar.

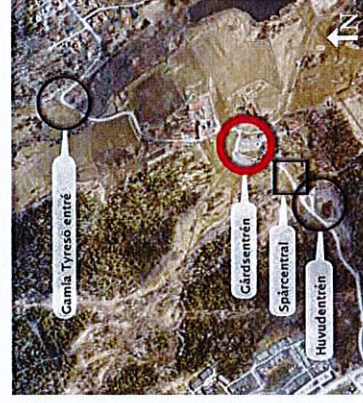

GÅRDSENTRÉ

Den nya parkeringsplatsen för cyklar och bilar vid entré Gamla Tyresö med 37 platser kommer att avlasta gårdsparkeringen vid ridbanan. För att minska intrycket av en steril och grå yta planteras tre grupper med träd (t ex björk) i ytan. Träden ska stå i en blomsteräng som slås 1 g/år. För att träden ska klara sig bra bör man göra större sammanhängande ytor med växtjord. Parkeringsytan för bil grusas och platserna markeras på samma sätt som vid huvudentrén (se bild nästa sida). En ny cykelparkering skapas.

Den stora in- och utfarten i den norra änden av parkeringsplatsen minskas och styrs upp genom att en trädgrupp planteras. Även här står träden i blomster/äng som slås 1g/år eller torräng.

Parkeringsytan omgärdas av en gårdsgård av samma typ som

huvudparkeringen. Gårdsgården och trädplanteringarna i ytan gör att bilarna inte blir lika synliga som idag. Om parkeringsräckan önskas föreslås att de målas i falurött.

På parkeringar och vägar inom området föreslås en faluröd belysningsstolpe och en sk Stockholmssarmatur, se bild sidan 39.

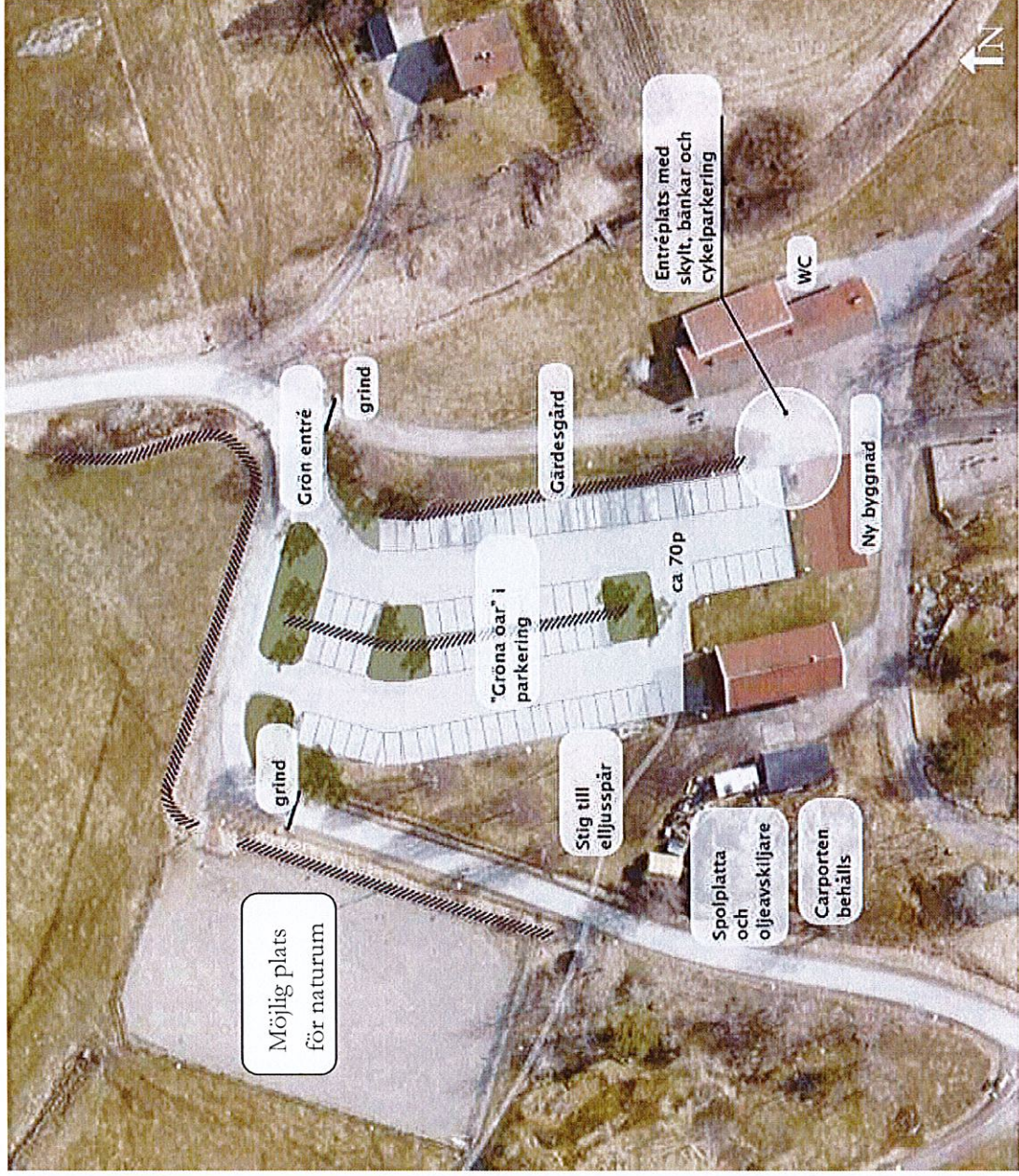
INFORMATIONSPUNKT VID GÅRDSENTRÉN

Den nya bygganden för Naturvårdspersonalen (se sidan 91) kommer utgöra fondvägg åt entrén och parkeringen från Uddby gård. En ny informations- och spårskylt (samma information som vid huvudentrén) placeras på maskinhallens vägg. Likaså placeras cykelställ och möbler i form av bänkbord på gräsmattan.

Vägbommarna ersätts med grindar som bättre passar in i den kulturhistoriska miljön.

GÅRDSENTRÉN

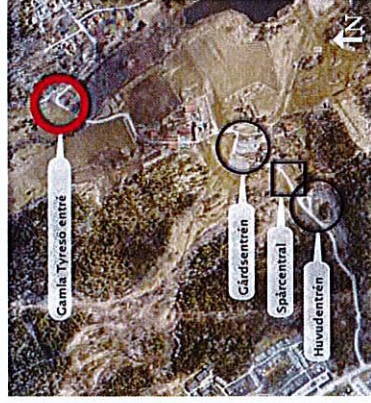

NY ENTRÉ; GAMLA TYRESÖ

För att minska biltrafiken genom Uddby gård föreslås att möjligheten att använda skjutbanans parkering samt en ny mindre entré med en grusad parkeringsyta för cykel och bil (se karta nästa sida) placeras nedanför skjutbanan, längs Prästgårdsvägen. Platsen utgörs idag av en liten grusad yta med en elstation. Pilgrimsleden och en ridled går förbi här, in i reservatet längs en gammal kulturhistorisk väg som leder upp mot Bollmora. Vägen används av arrendatorn och av naturvårdarna.

Den nya parkeringsytan förläggs i brynkanten och skymms från de omgivande öppna fälten genom att en gårdsgård (alternativt trädrad) placeras mellan vägen och parkeringen. Man får plats med maximalt 15-35 parkeringsplatser. I brynkanten växer bl. a. flera stora ekar vars läge och rötter bestämmer hur enskilda parkeringsplatser kan utformas. De värdefulla trädens exakta läge och höjd mäts in och finns med vid projekteringen av parkeringsytan.

Vägen genom Uddby gård görs om till gåfartsgata. Denna väg är dock huvudväg in i området för varutransporter mm till Alby och Uddby gårds verksamheter. Den ska även fortsättningsvis fungera som sådan.

Går det att anlägga parkeringsplatser norr om Uddby gård behöver biltrafiken styras

bort från gården. Det kan göras med en grind.

På parkeringar och vägar inom området föreslås en faluröd belysningsstolpe och en sk Stockholmsarmatur, se bild sidan 39.

ENTRÉ FÅRDALA

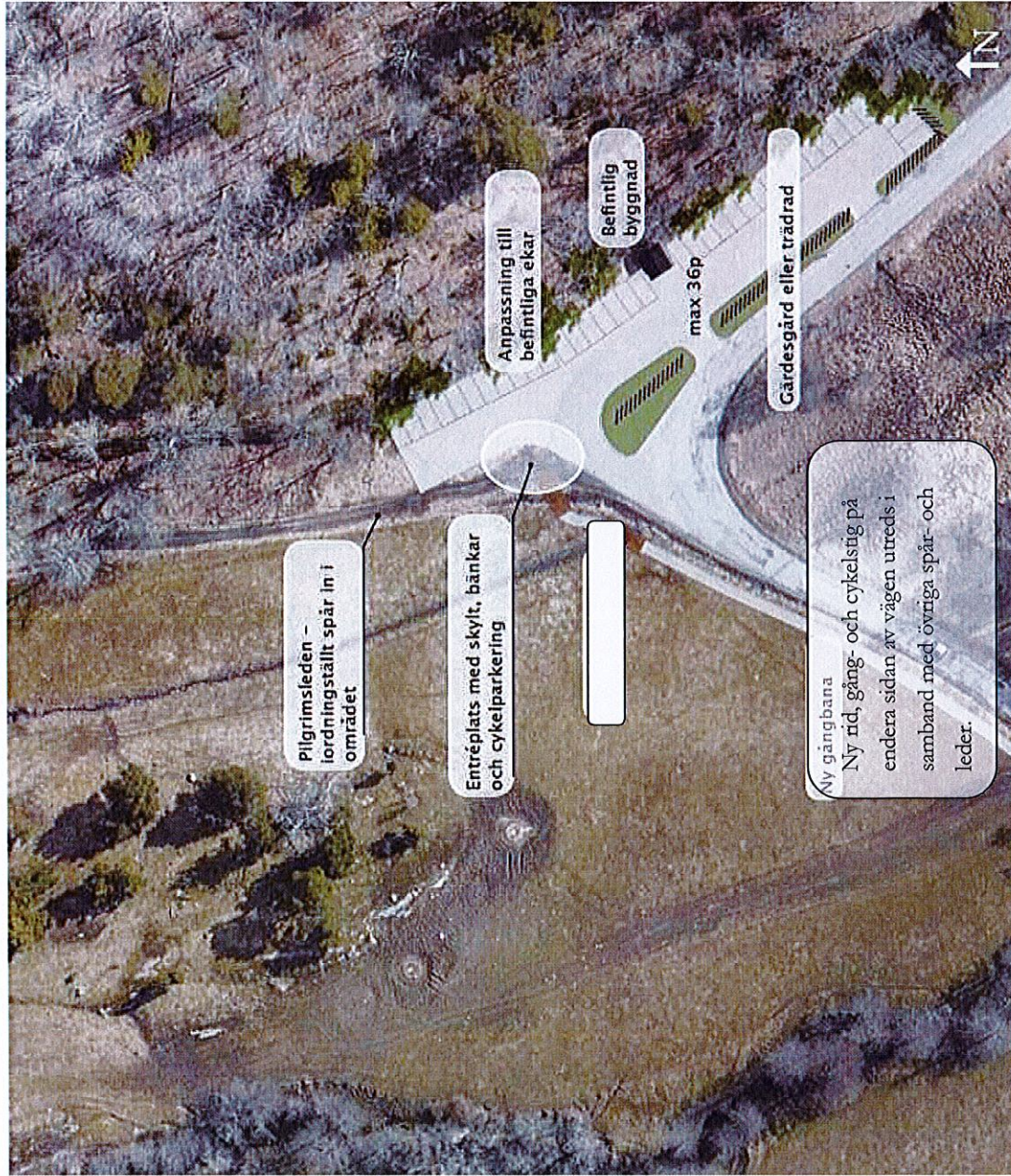
Parkeringsytan ämnas ut och grusas och cykelparkering anläggs. Grushögarna på parkeringen tas bort. Skyltningen ses över. Parkeringsrestriktioner införs så att ingen långtidsparkering av lastbilar tillåts.

NY ENTRÉ; TYRESÖ STRAND

Parkeringen för cykel och bil vid rondellen i mötet mellan Tyresövägen och Strandallén skyltas till en entré till Alby naturreservat och stigarna in i området ses över och kopplas ihop med spår och leder i området.

NY ENTRÉ GAMLA TYRESÖ

4 GÅRDSMILJÖER

MÅL

- Områdets historiska och lantliga karaktär är tydlig.
- Miljön kring gårdarna Alby och Uddby har en välbevarad karaktär och förhållandet mellan bebyggelse och öppna marker finns kvar.
- Det finns en enhetlig gårdsmiljö med sammanhållna material i möbler, lekredskap och färgsättning.
- Planeringar och ångar är historiskt förankrade.
- Det finns ett gemensamt uttryck för möbler och belysning.
- Nya byggnader inom gårdsmiljöerna byggs med gamla material och målas med röda slamfärger.

NULÄGE

Alby gård har funnits på samma plats sedan mitten av 1600-talet då Gabriel Oxenstierna lät bygga en ny kyrka vid Tyresö slott och Alby uppfördes som tjänstebostad till prästen och hans familj. Som löneförmån hörde odlingsmarker

och gården drevs som ett vanligt jordbruk. Pigor och drängar skötte jordbruket och både fåhus och förrådsbyggnader hörde till gården. År 1723 brann hela gården ner och man uppförde en ny med samma rumsindelning som idag. I början av 1800-talet var gården i dåligt skick och en ny byggnad på samma grund byggdes. Det är samma byggnad som finns idag.

Idag har Alby friluftsgård en tydlig baksida. Idag finns enstaka fruktträd kvar som äppelträd och körsbär, f ö består ytorna av sammanhängande klippta gräsmattor. Gårdsplanen utgörs idag av en grusad yta som sträcker sig ända in till husfasaden. Längs den västra kanten finns en perennplantering kantad av ett träräcke. Några trappsteg upp ligger en liten berså som är omgärdad av ett tätt syrébuskage. Kring huvudbyggnaden finns trappsteg av träslipers och på baksidan finns en kant av träplankor.

Lekplatsen består idag av en sandad yta delvis omgärdad av ett brunt staket. Lekredskapen är i stål och bjärta fåger. Ovanför sandytan finns en liten fin gräsbevuxen plåtå med berghällar som inte är inkluderade i lekplatsen.

Serveringen vid Uddby gård ligger i en stallbyggnad som väl passar in i gårdsmiljön. Den är nybyggd men uppförd i äldre stil med historiska material som timmerstockar och röd slamfärg. Serveringens uteplats ligger vid den södervända gaveln intill vägen och en parkering. Genom ytan sneddad en väg till kaféets baksida vilket gör uteplatsen utsatt och mindre trygg.

Besöksjordbruket saknar en naturlig samlingsplats. Kommunens investeringsprogram för Uddby gård för perioden 1999-2011 där ny café-lada, ny

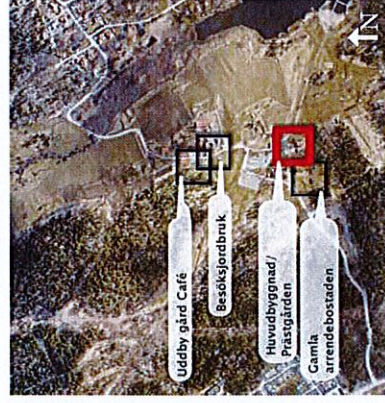
maskinhall, ombyggd visningslada, helrenovering/ ombyggnad bostadshus ingick är delvis genomfört. Nya EU-krav på visningsgårdar gör att gården i dagsläget inte uppfyller kraven eller besökarens förväntningar på ett visningsjordbruk. Avtalen och arrendet på Uddby gård är under omförhandling.

På väg till Prästgården från Huvudentrén passerar man den gamla röda stugan, den Gamla arrendebostaden, som används av Socialförvaltningen och Tyda. Den ligger kallt och naket utan omgivande vegetation på en liten höjd och utgör fond i den stora gräsytan innanför huvudentrén och parkeringen.

Inom Alby dominerar ytor med kortklippt gräs. Detta ger ett onödigt sterilt intryck samt bidrar inte till näringstillfällan för insekter.

Inom Alby naturreservat finns många olika typer av möbler med olika syften. Vid exempelvis Alby prästgård finns gulbruna moderna lösa bänkar. Bänkarna passar inte in i miljön. Serveringen i Albys huvudbyggnad har moderna cafémöbler som bärs in varje kväll.

Belysningen är mycket varierad. På gårdsplanen i Alby finns en klotarmatur på en låg trästolpe och på baksidan av huvudbyggnaden finns två olika sorters väggfasta armaturer. Elljusspären och vägen ner till badet har en sorts armatur på timmerstolpar.

SAMLAT INTRYCK AV GÅRDSMILJÖERNA

Delar av området runt gårdarna Alby och Uddby är identifierade i kommunens kulturmiljöinventering. I den finns riktlinjer för bevarande som ska uppmärksammas vid alla förändringar.

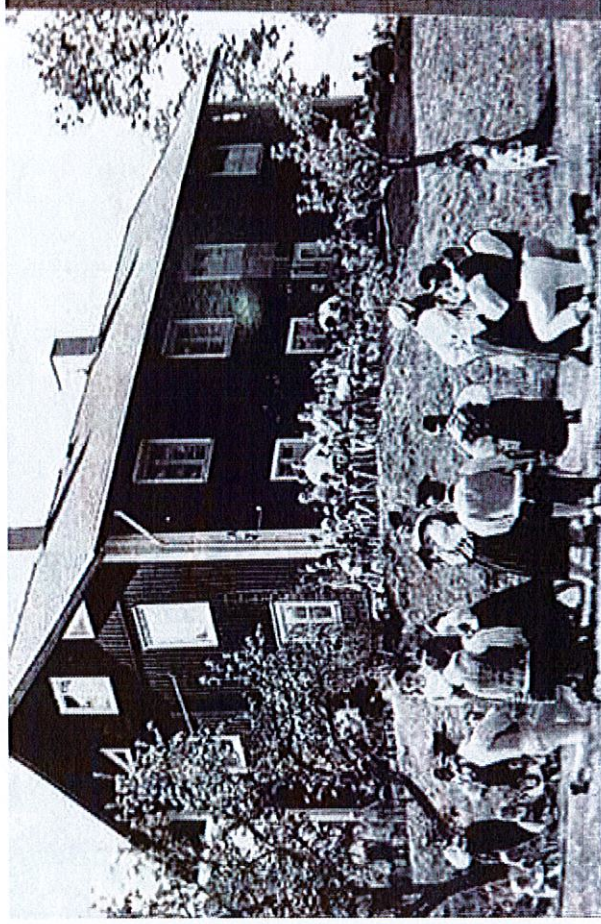
ALBY PRÄSTGÅRD - FRILUFTSGÅRDEN

Här behöver ses över möjligheten att vattna utomhus. Ett vattenutkast för detta ändamål behövs.

KÖKS- OCH FRUKTTRÄDGÅRD

Förr i tiden hörde köksväxtodlingar och fruktträdgårdar till prästgårdarna. Köksväxtodlingar hade vanligtvis en rektangulär form med äppelträd planterade i kanterna. Mellan äppelträden växte bärbuskar t.ex. vinbär och innanför kransen av fruktträd och bärbuskar var själva köksväxtodlingen.

Äldre foto av Prästgården

I Alby kan utformningen av köksträdgården anpassas efter önskad ambitionsnivå och resurser. För att få en känsla av köksträdgård kan man som minimum plantera äppelträd och kanske vinbärsbuskar i en rektangel och låta högvuxet gräs som man klipper i gångar symbolisera grönsaksängarna. Om man vill odla grönsaker, blommor eller kryddörter anlägger man ett mindre område inom rektangeln. T ex salvia, timjan, oregano, citronmeliss, krusmynta m fl. I några kvarter kan man placera bord och stolar. Några större träd kan tas bort som skymmer solen i söder. Byggnaden skulle även kunna få en visuell koppling till vattnet. Tidigare var huvudbyggnadens omgivning betydligt öppnare.

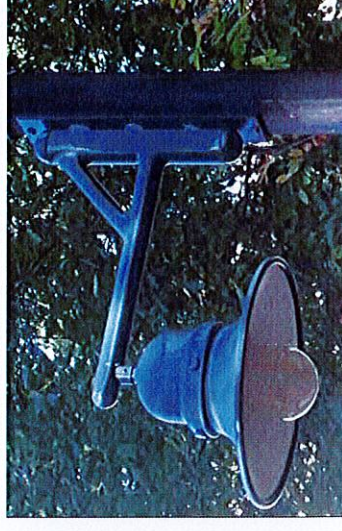
GÅRDSPLANEN

Genom att flytta perennplanteringen skapas plats på gårdsplanen för en traditionell gräs- eller perennrundel, eventuellt kantad av runda kullerstenar. På framsidan av byggnaden görs planteringsytor för t ex perenner, rosor, pioner och/eller klättrväxter. Syrénbersån gallras för att öka solinsläppet och göra sittplatserna mer trivsamma. I framkanten av bersån tas syrenerna bort och ersätts av perenner.

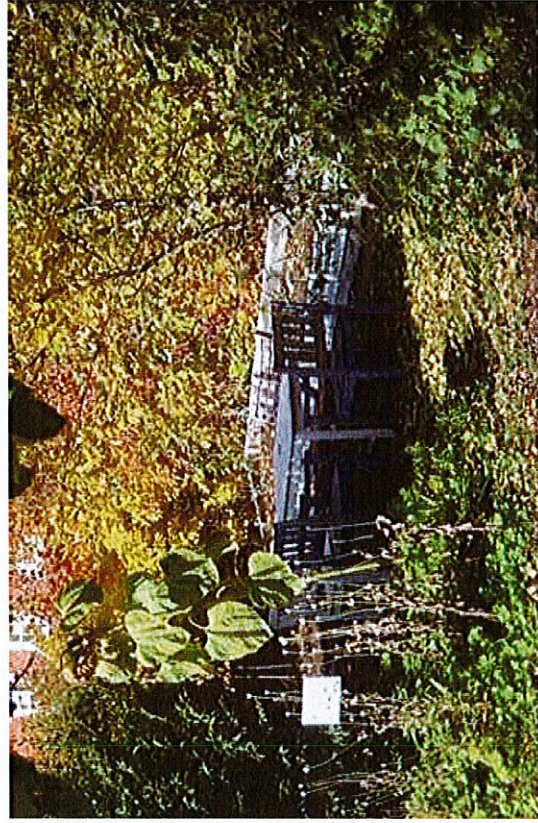
Träslipers är inte hållbara på lång sikt och bör bytas ut mot steg och en låg stödmur av granit. På baksidan av huset görs en ny granittrappa i den branta slänten nära köksträdgården. Om man har tillgång till gamla granitstenar kan dessa mycket väl användas.

Bänkar som står intill fasader föreslås ersättas av väggfasta bänkar, i falurött. Exempel på väggfast bänk finns vid pumphusbyggnaden när man går ner till badet.

Vid gården föreslås möbelen Gammeldags som går att fälla ihop och som inte är tung att bära bort, se bild nästa sida. På byggnader inom gården monteras stalllampor på fasaderna.

Ovan vänster: I köksträdgården kan lummiga sittplatser skapas.

Nedan vänster:

Grusgångar i högt gräs.

Ovan höger: Fällbara

möbler i modell

Gammeldags på gårdsplanen.

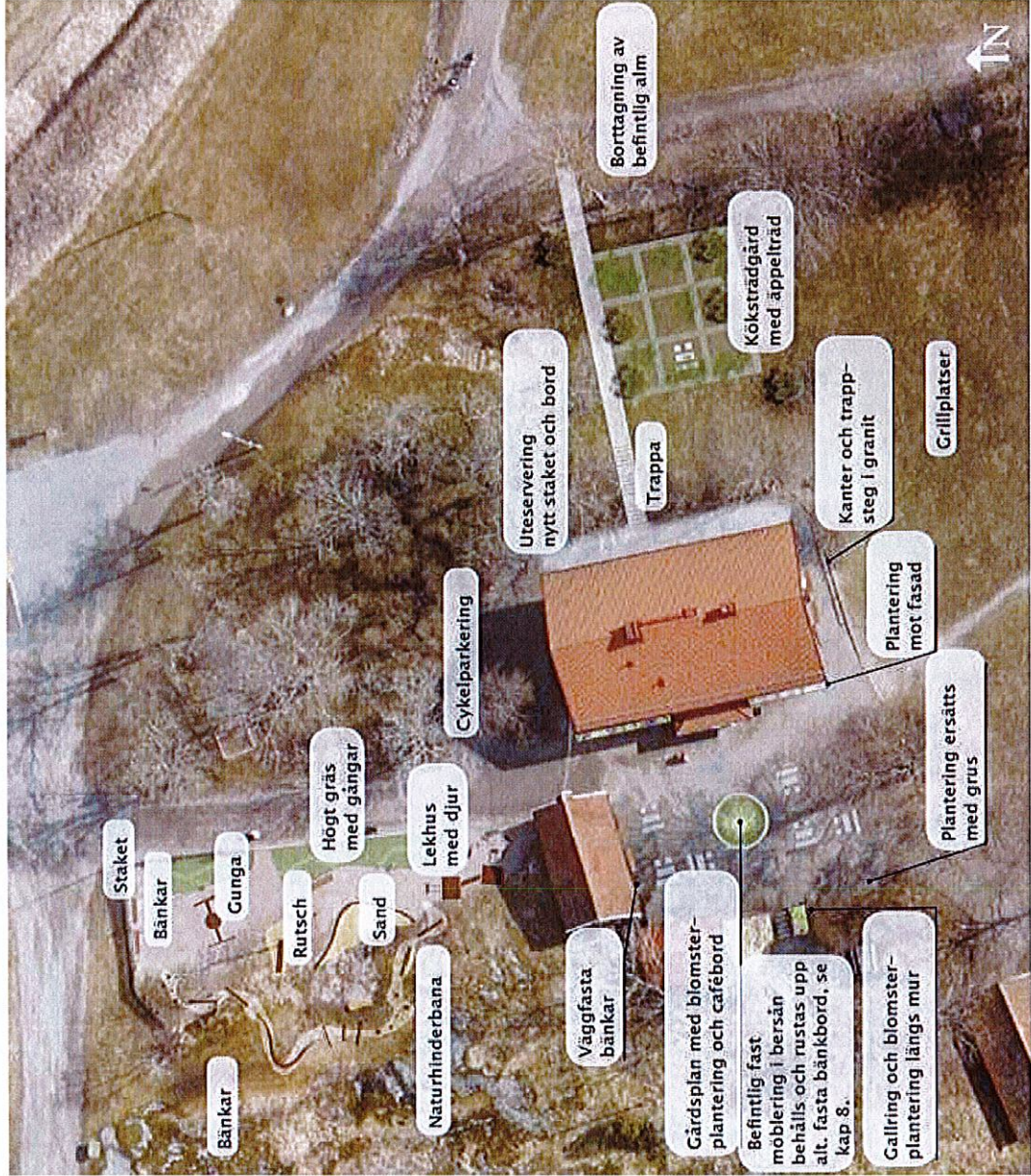
Nedan höger:

Exempel på väggfast bänk.

GÅRDSMILJÖ PRÄSTGÅRDEN

LEKPLATSEN

De befintliga lekredskapen tas bort och lekplatsen får ett nytt bondgårds- och naturtema med små faluröda lekstugor och lekdjur som t ex får, grisar, höns och hästar i trä. Inspiration kan hämtas från Bryggartäppans lekplats på Södermalm i Stockholm

En rutschbana kan förläggas i slänten och en hinderbana på plattan ovanför. Vid detaljprojektering ska hänsyn tas till att det på berget växer en fin torrbacksflora med bland annat mandelblom, tjärblomster och styvmorsviol.

Sandlådor och gräsytor kan få organiska former. Sandlådan kan kantas av en kubbsarg i trä och i ytan kan lekbord placeras. Mellan lekplatsen och vägen föreslås ett trästaket med smala spjälor.

UDDBY GÅRD – EN RIKTIG GÅRD

VISNINGSGJORDBRUKET

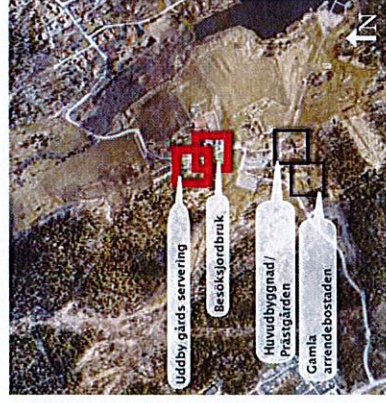
Vid Uddby gårds visningsjordbruk skapas en samlingsplats med information, bänkar, nya trädplanteringar och en grusad yta. En ny gårdsgård avskiljer mot vägen och en grind hindrar bilar från att köra in och vända.

Enslageförrådet flyttas bort från vägen till en plats bakom ladugården. Eventuellt kan även en naturfärgad plast användas istället för den lysande kritvita som används idag. Vissa anpassningar av byggnaderna krävs för att uppfylla EU-regelverket för visningsgårdar och för att skapa förutsättningar för visning av djuren på ett säkert sätt.

För att nå ambitionen om ett långsiktigt attraktivt Alby med en utvecklade pedagogisk verksamhet krävs därutöver en nybyggnad av ladugård och kringutrymmen.

BYGATAN

Den gamla timmerlängan har potential att utvecklas till en ”bygata” med verksamhet året om. Där kan lokala producenter marknadsföra sina produkter och erbjuda ”prova på”-verksamhet för besökarna. Timmerlängan isoleras och inreds för detta ändamål.

CAFÉ

Uddby gårds café går bra och verksamheten kan växa och utvecklas. Det förutsätter investeringar i lokalen i form av personalutrymme, isolerings och inredning av övervåningen mm.

UTESERVERINGEN

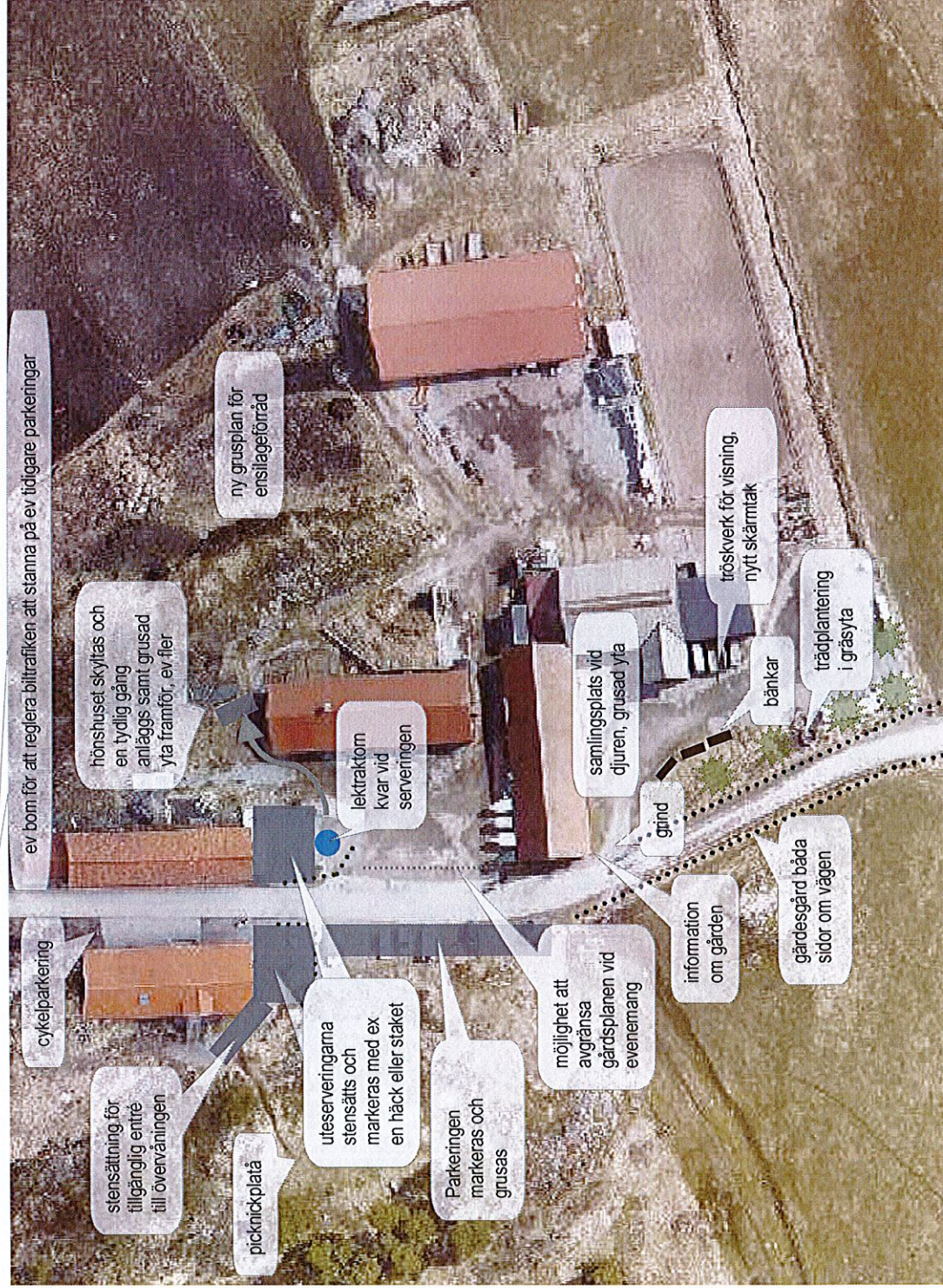
För att göra uteserveringen trivsammare föreslås den få en stenlagd yta och avgränsning mot vägen och parkeringen med en häck eller ett staket i kanten. För att få plats med en häck skulle vägen som leder till serveringens baksida eventuellt behöva förskjutas något mot diket, som då fylls igen. Trästaket ska vara av typen med smala spjälor som syns på inspirationsbilden på föregående sida för att förstärka den lantliga karaktären. Samma utformning föreslås på andra sidan vägen vid den gamla ladugårdens gavel.

HAGAR

Staken vid de mest besökta områdena runt gården behöver som första prioritet ses över. Platser görs då iordning för att gå nära staketet på ett säkert och tillgänglig sätt. Där ges en naturlig möjlighet att ge information om djuren och miljön. I förlängningen behöver samtliga staket ses över. Förslagsvis tar kommunen över staketet medan arrendatorn ansvarar för underhåll.

UDDBY GÅRDS VISNINGSGRUBBRUK OCH CAFÉ

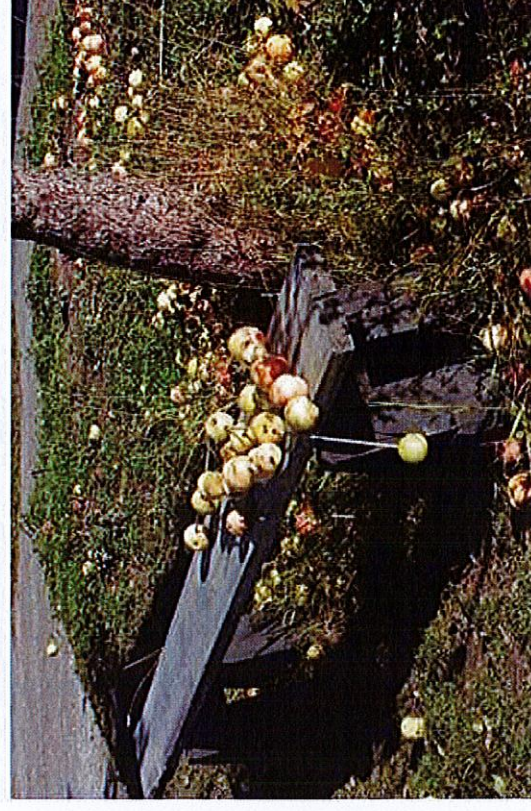
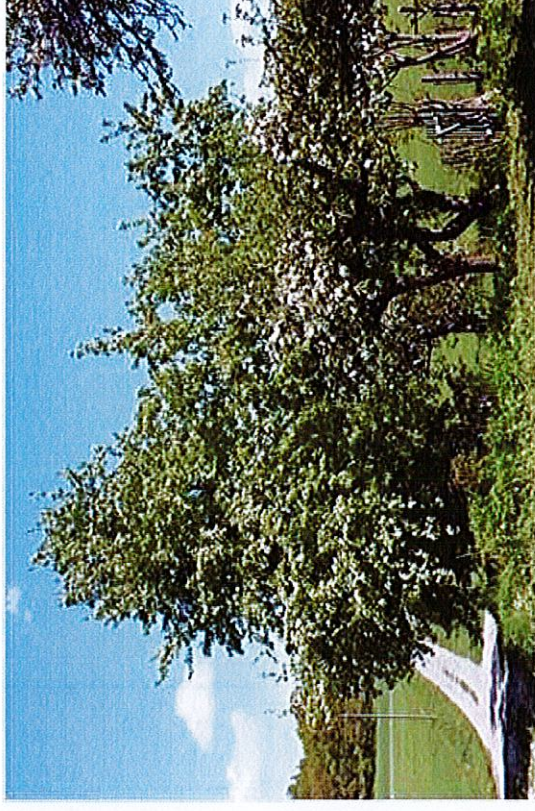

GAMLA ARRENDEBOSTADEN – DAGLIG VERKSAMHET

För att skapa lite avskildhet för verksamheten föreslås att en äppellund planteras på båda sidor om byggnaden. Det skapar en halvgenomsiktligt och gles skärm. Längs fasaderna föreslås att man planterar äldre perenner som tex pionet, fänrikshjärta, lavendel, kantnepeta samt klättrväxter.

Innan man beställer växter bör man kontrollera hur djupa jordlagren är så att inte berget ligger för högt för att äppelträden ska klara sig. Om det är för lite jord ca < 1m blir det för torrt för äppelträden. Man bör också gödsla jorden med t ex stallgödsel och kompost innan planteringen.

På byggnader inom gården monterats stallampor på fasaderna, se bild sidan 47.

§ 113

Dnr 2017KSM0371 301

Ny maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar”.

Anita Mattsson (S) och Kristjan Vaigur (S) deltar inte i ovan beslut.

Reservation

Anita Mattsson (S), Kristjan Vaigur (S) och Marie Åkesdotter (MP) reserverar sig mot beslutet att inte återremittera ärendet.

Beskrivning av ärendet

Planerad byggnation av maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård är placerad på mark tillhörande Alby naturreservat. Kommunstyrelsen ska enligt naturreservatets föreskrifter A 11 ge tillstånd för byggnation inom naturreservatet.

På grund av omfattande brister i arbetsmiljön i nuvarande lokaler samt brist på lokaler för maskiner och redskap är behovet av nya väl fungerande maskin- och personalutrymmen akut. Ett förslag på byggnation finns. Se bilagor.

I samband med investeringsprocessen för 2017 avsattes totalt 25 miljoner kronor i samlingsanslag för investeringar initierade av hyresgäster/brukare. Då

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

denna investering inte ryms i detta anslag erfordras 20 miljoner kronor för maskinutrymmen och personalutrymmen. Det ger en hyreskostnad på cirka 1,5 miljoner kronor/år som fördelas mellan gata park och fritid. Beräknad byggstart är hösten 2017, produktionstid ca 12 månader.

Ordförandeförslag

Ordförande Fredrik Saweståhl föreslår att kommunledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar”.

Yrkande

Anita Mattsson (S) yrkar att ärendet återremitteras för att kompletteras med en samlad plan för de investeringar som ska göras i Alby. Planen ska tydliggöra vilka investeringar som ska göras, när de ska göras och till vilken kostnad. Denna plan ska innefatta även de projekt som eventuellt inte ingår i programmet ”Attraktiva Alby”.

Marie Åkesdotter (MP) stödjer Anita Mattssons (S) yrkande.

Fredrik Saweståhl (M) yrkar avslag till Anita Mattssons (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunledningsutskottet bifaller Anita Mattssons (S) återremissyrkande. Ordföranden ställer frågan om kommunledningsutskottet avslår Anita Mattssons (S) återremissyrkande. Kommunledningsutskottet avslår Anita Mattssons (S) återremissyrkande.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Ordföranden ställer frågan om kommunledningsutskottet bifaller ordförandeförslaget och finner att kommunledningsutskottet bifaller det.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Ny maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård.pdf

Bilaga 1 Arbetsmiljö i utrymmen Naturvårdsenheten på Alby friluftsgård

20170327.pdf

Alby Samling.pdf

kommunekologens skiss.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tyresö kommun
Fastighetsenheten
Jan Nilsson
Chef fastighet och facility

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-06-20

1 (4)

Kommunledningsutskottet
Dnr: 2017KSM0371 301

Ny maskinhall och personalutrymmen på Alby friluftsgård

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige.

1. Dispens från föreskrifterna A11 i föreskrifterna för Alby naturreservat beviljas gällande byggnation av maskinhall och personalutrymmen.
2. Maskinhall och personalutrymmen byggs enligt bilagor.
Kommunekologens synpunkter beaktas i samråd med denne.
3. Investeringsmedel för projektet beviljas med totalt 20 miljoner kronor för år 2018. För att kunna skapa en tillfredställande arbetsmiljö och säkrare förvaring av utrustning.
4. Medel till investeringsutgiften finns i investeringsprogram 2018 – 2021 och den framtida hyreskostnaden fördelas mellan verksamhetsområde ”väghållning och park” och ”bibliotek, kultur och fritid inklusive fritidsgårdar.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Ingrid Bardh
T.f Ekonomichef

Sammanfattning

Planerad byggnation av maskinhall och personalutrymmen är placerad på mark tillhörande Alby naturreservat. Kommunstyrelsen ska enligt naturreservatets föreskrifter A 11 ge tillstånd för byggnation inom naturreservatet.

På grund av omfattande brister i arbetsmiljön i nuvarande lokaler samt brist på lokaler för maskiner och redskap är behovet av nya väl fungerande maskin- och personalutrymmen akut. Ett förslag på byggnation finns. Se bilagor 1 I samband med investeringsprocessen för 2017 avsattes totalt 25 miljoner kronor i samlingsanslag för investeringar initierade av hyresgäster/brukare. Då denna investering inte ryms i detta anslag erfordras 20 miljoner kronor För maskinutrymmen och personalutrymmen.

Det ger en hyreskostnad på ca 1,5 miljoner kronor/år.

Beräknad byggstart hösten 2017, produktionstid ca 12 månader.

Beskrivning av ärendet

Planerad byggnation av maskinhall och personalutrymmen är placerad på mark tillhörande Alby naturreservat. Kommunstyrelsen ska enligt naturreservatets föreskrifter A 11 ge tillstånd för byggnation inom naturreservatet.

Stora brister i arbetsmiljön finns idag i omklädningsrum, personalrum, toaletter och övriga utrymmen.

Det saknas skilda dam-och herrutrymmen avseende omklädning, toaletter, klädförvaring etc.

Maskin-och materila utrymmen ligger utspridda på flera platser, ofta saknas uppvärmning, utrymmena räcker inte till och är otillgängliga med bristande säkerhet.

Då personalstyrkan har utökats under 2016 med kvinnlig personal så är behovet stort för anpassade personalutrymmen med separata omklädningsrum, toaletter och kontor.

En tillsyn från arbetsmiljöverket skulle förmodligen innebära ett föreläggande. Se beskrivning i bilaga 2

I förslaget för investeringen finns ny maskinhall att där alla maskiner och utrustning för uppdragen kan samlas samt personalutrymmen som uppfyller verksamhetens behov och gällande myndighetskrav.

Det ger en hyreskostnad på ca 1,5 miljoner kronor/år.

Beräknad byggstart hösten 2017, produktionstid ca 12 månader.

Kommunekologen har tillfrågats avseende byggnation inom naturreservatet med följande synpunkter.

Generellt önskar vi att utformningen av byggnaderna ska passa in i kulturmiljön.

Byggnaden med personalutrymmen och garage

- Vi anser att hela byggnaden ska skjutas in mot parkeringen för att behålla den fina slänten ner från gångvägen. Det skulle kunna innebära att höghöjden av garaget flyttas till redskapsgaraget som förlängs t ex. I förslaget tränger sig den nya byggnaden på gångvägen för mycket för att det ska kännas bekvämt och fritt att röra sig där, den blockerar även utsikten. Att dra in byggnaden borde innebära att det blir en mer naturlig anpassning till befintliga höjdnivåer, vilket är positivt både för landskapsbild och praktiska lösningar
- Nödutgångstrappan mot parkeringen, behövs den? Och i så fall kan den utformas mer så att den ingår i den övriga, värdefulla kulturmiljön vad gäller bebyggelsen vid Alby gård?
- Portarna till garage, gärna med en utformning som stämmer in i och anspelar på kulturmiljön
- Taket. Tegel är bra, men kanske sedumtak kan fungera?

Redskapsgaraget

- Synpunkt om förlängning, se ovan. Mer tidstypiskt med tegeltak, stämmer mer in i gårdsmiljön, eller alternativt att ha sedumtak
- Allmänt vad gäller innergård – behövs grind och staket?
- Bra om fasader klottersäkras från början om möjligt
- Positiva till placeringen av den här byggnaden, den landar bra där i landskapet.

Övrigt

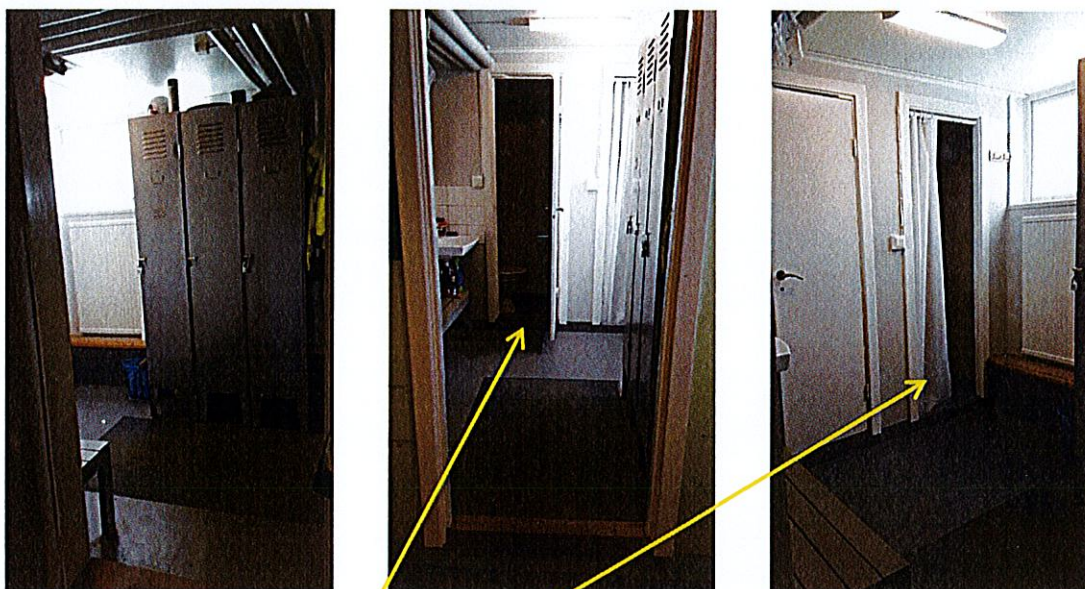
- Fastighet måste söka lov förutom bygglov även inhämta tillstånd hos kommunstyrelsen respektive dispens hos SMOHF enligt reservatsföreskrifterna

- Det krävs dispens från reservatets föreskrifter hos SMOHF för
  - A3 att bedriva täkt eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller annan mekanisk markbearbetning
  - A4 att anordna upplag
- Det krävs kommunstyrelsens tillstånd för
  - A11 att uppföra ny byggnad eller ny anläggning i anslutning till befintlig bebyggelse eller anläggning i Alby naturreservat.
  - A12 att uppgöra stängsel eller andra hägnader.

Arbetsmiljön i personalutrymmen och maskinutrymmen för Naturvårdsenheten på Alby friluftsgård 2017-03-27

De gemensamma utrymmena (matrum, omklädningsrum, tvätt, dusch och toalett) är mycket trånga och opraktiska. Det finns inte skilda dam- och herrutrymmen avseende omklädning (ett litet utrymme), toalett (en) och dusch (en). Idag arbetar här tre män och en kvinna. Feriejobbare kan förekomma av båda könen. I och med utvecklingen av Alby och fler naturreservat kommer personalstyrkan med all sannolikhet att behöva utökas. Det finns ingen tillgänglighetsanpassning över huvudtaget i nuvarande lokaler. Personalen har väldigt mycket varierande arbetsuppgifter sommar som vinter och har därför mycket arbetskläder för olika ändamål och väder. Tvättmaskin och torkutrymmen används i stort sett dagligen. Ljudnivån på ventilationen i gemensamma personalutrymmen är hög och tröttande. Även drag från ventilation är starkt (gardinerna fladdrar).

Ett omklädningsrum, en toalett och en dusch i samma utrymme (7 kvm)

Klädförvaring, tvätt och tork i korridor och undercentral (risk vid brand och utrymning).

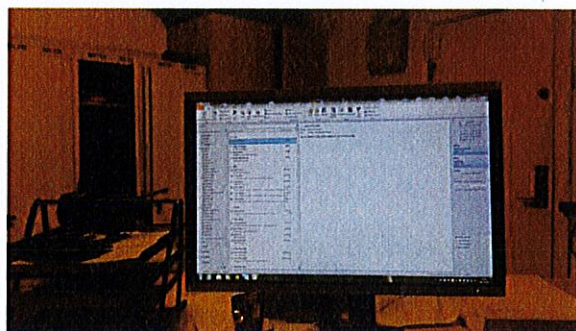
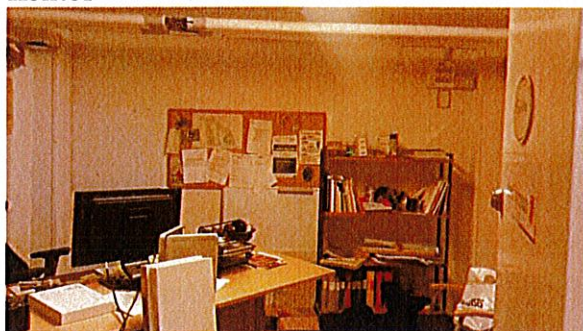

Matrum med plats för max fyra (7,4 kvm)

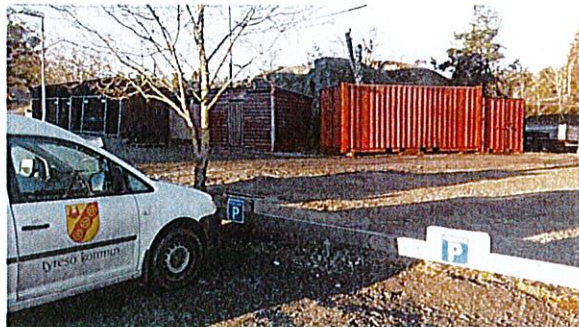
Ett kontor finns med plats för en person med ett skrivbord. Övrig personal har ingen tillgång till kontor eller IT. Kontoret ligger i de allmänna utrymmena med ingång mitt emellan damernas och herrarnas omklädningsrum, dusch och bastu, och har samma entré. Besökare till den allmänna bastun och omklädningsrummet springer ut och in och det smäller i dörrar. Kontoret har svag belysning, inget fönster (eller annat dagsljusinsläpp) och alltför ljudlig ventilation.

Kontor

Maskin- och materielutrymmena ligger utspridda på flera platser i frilustsområdet. De flesta är ouppvärmade trånga, otillgängliga och inte ändamålsenliga. Det finns inte utrymmen för service, tvätt eller enklare reparationer av fordon, gräsklippare etc. Mindre arbeten får utföras på gården eller i Tekniska kontorets lokaler på Radiovägen 31 (10 km tur och retur). Byggnaden vid pulkabacken som inrymmer två skotrar, två åkgräsklippare och en eldriven 4-hjuling samt verktyg av olika slag är fyllt till bredden. Man måste flytta om utrustning och fordon för att komma åt andra fordon och annan utrustning. Det finns larm men byggnaden är definitivt inte inbrottssäker. Längre ut på gräsytorna finns en liten byggnad som användes då skidliften var igång. Den är olarmad och fyller ingen funktion mer än förvaring för diverse utrustning för skidspårspreparering. Byggnaden underhålls ej och förfaller. Det så kallade vagnslidret som i princip står öppet är för lågt i tak och för har för litet djup för att på ett praktiskt och säkert sätt kunna härberga utrustning så som skopor, plogar och vagnar. För att komma in i vagnslidret måste sektioner av byggstaket låsas upp och flyttas. Utrustningen måste flyttas runt för att nås. Stölder har förekommit. Även denna byggnad är fallfärdig. Intill vagnslidret finns vedförråd och två stycken containerar för diverse utrustning.

Vagnslidret

TYRESÖ KOMMUN
Stadsbyggnadsförvaltningen
135 81 TYRESÖ
Besöksadress: Marknadsgränd 2
Tel. 08/5782 91 00

Tyresö den 2016-12-01

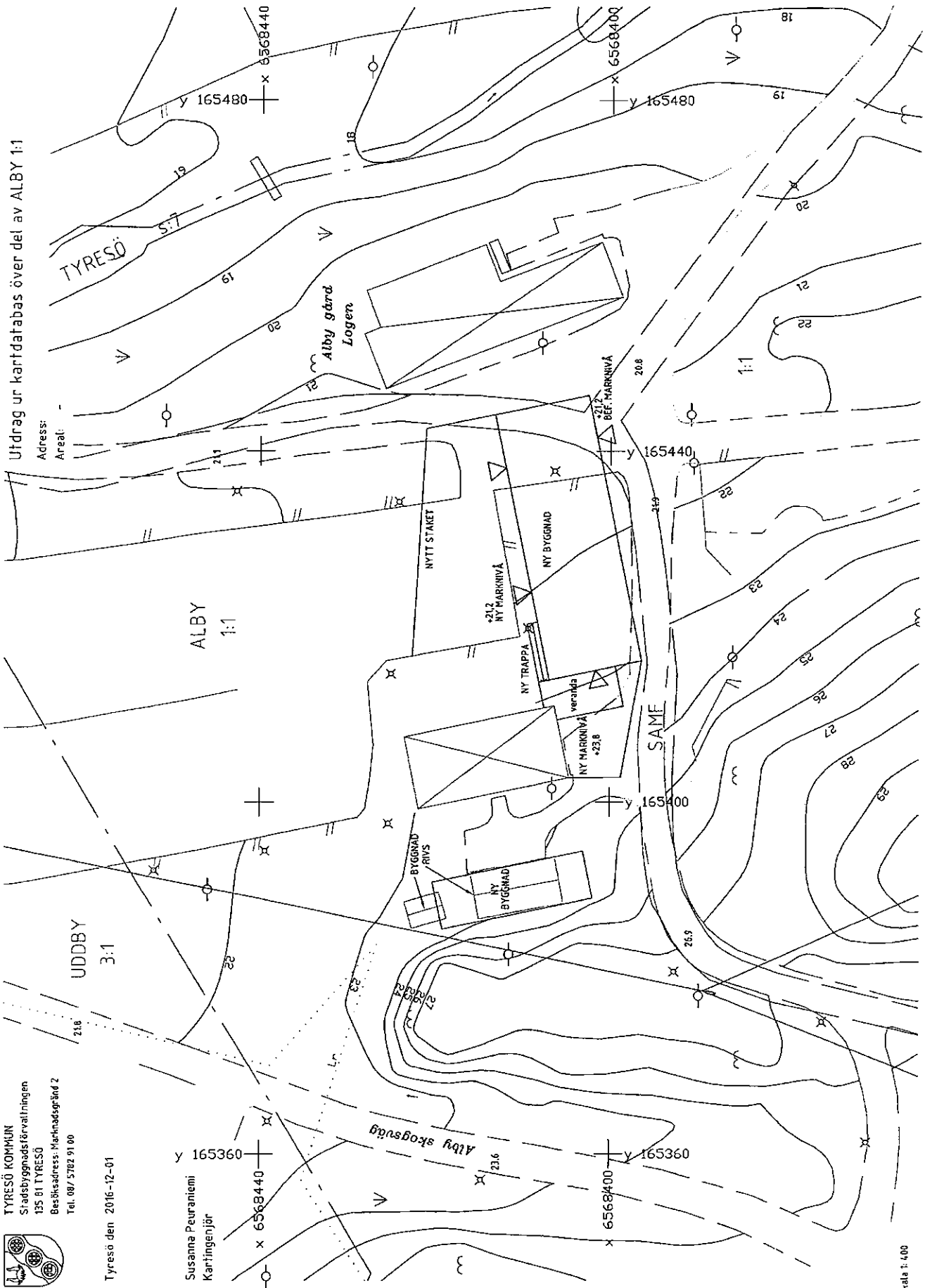
Susanna Peuraniemi
Kartingenjör

UDDBY
3:1

ALBY
1:1

Utdrag ur kartdatabas över del av ALBY 1:1

Adress:
Areal:

Skala 1:400

0 10 20 30 M

Kartdeklaration

Kartmaterialet är fotogrammetriskt framsjällt för skala 1:400.
Noggrannhet i höjd ca 30 cm och i plan ca 20 cm. Fastighetsgränser och
inmåttade detaljer avviker mindre än 5 cm.

Koordinatsystem SWEREF99 1800 Höjdsystem RH2000

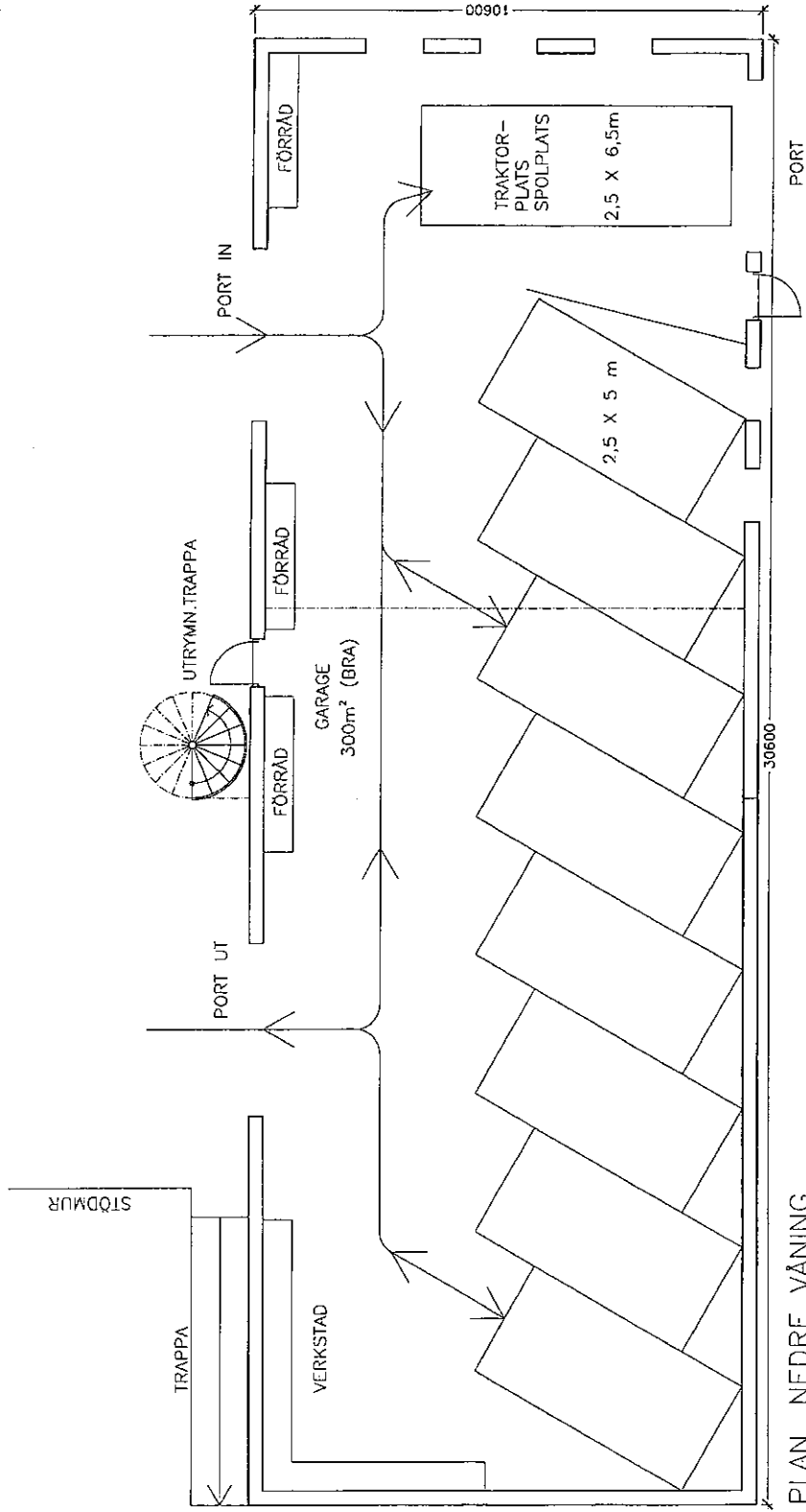
FK T0120

karten kompletterad av
Rolf Forsberg Aftektentor AB

Dnr: 2016KSM1961

FÖRKLARINGAR

MÅTT ANGES I mm

PLAN, NEDRE VÅNING

SKISS 170126

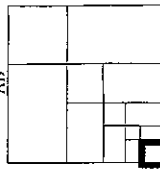
ALBY 1:1

Tyresö kommun
Garage och personalutrymmen,
nybyggnad

Ritning UA1
PLAN

Skala 1:100
Datum: XX december 2015

ROLF FÖRSBERG
ARKITEKTKONTOR
AB

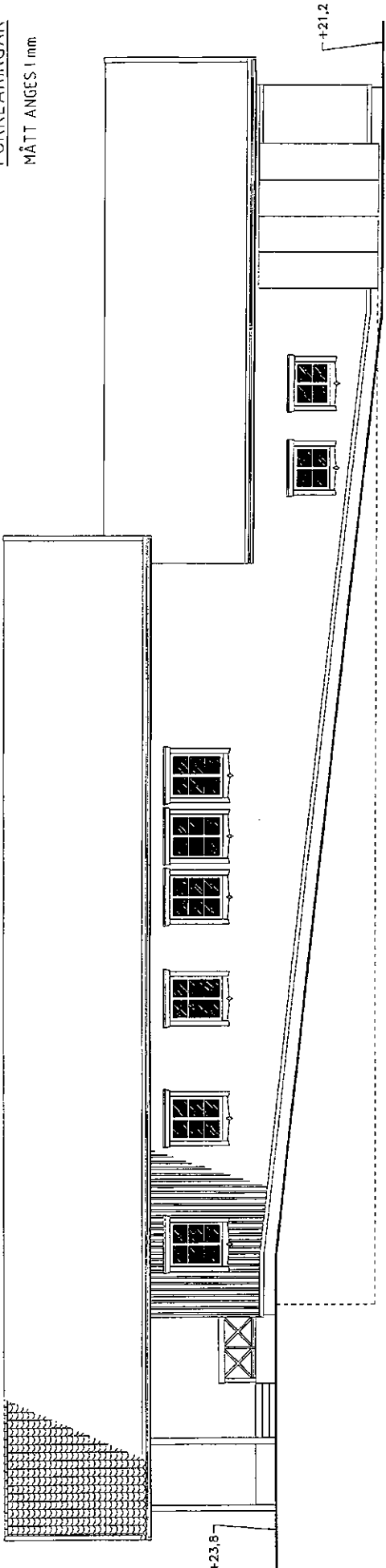

NYGGEDANSVÄRDER: 1 04
1 33 43 T. V. R. E. S. O.
TEL/FAX 08-667 82 10
MOBILE 070-606 78 48
E-POST rbf@r71@vredband.net

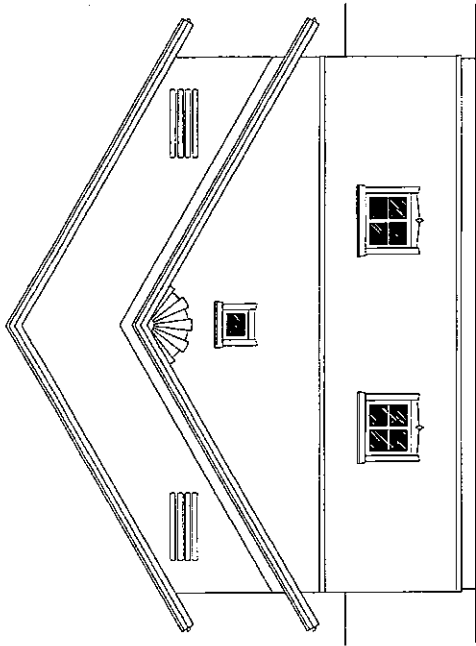
0 1 2 3 4 5
10 meter skala 1:100 (A3)

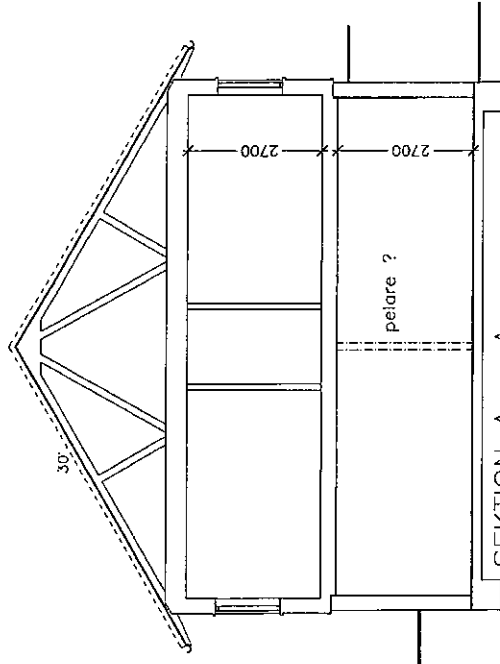
FÖRKLARINGAR
MÅTT ANGES I mm

FASAD MOT SÖDER

FASAD MOT ÖSTER

SEKTION A - A

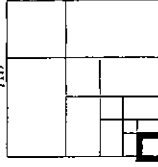
SKISS 170126

ALBY 1:1

Tyresö kommun
Garage och personalutrymmen,
nybyggnad

Ritning UA2
FASADER, SEKTION
Skala 1:100
Datum: XX december 2016

ROLF FÖRSBERG
ARKITEKTOR
/ AB

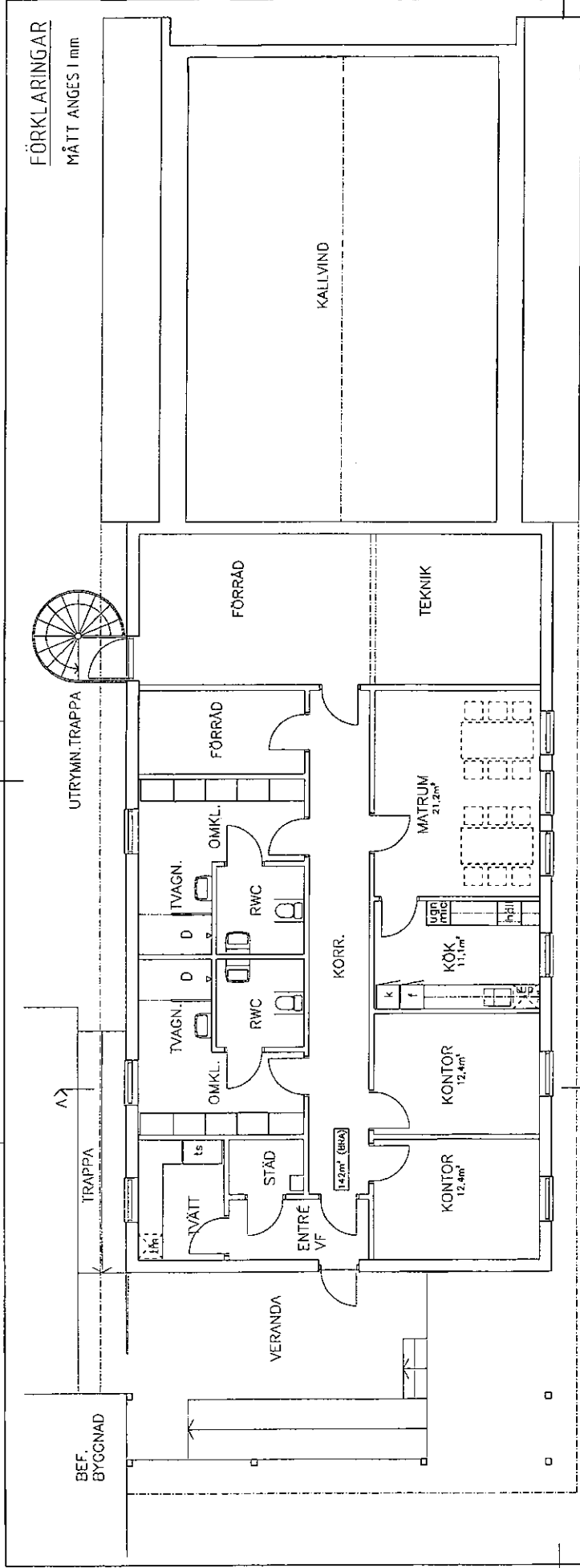
NYGEGDALSVÄGEN 104
13343 TYRESÖ
TEL/FAX 08 667 82 10
MOBIL 070 606 78 48
E-POST rOLF@rolfband.net

10 meter skala 1:100 (A3)

FÖRKLARINGAR

MÅTT ANGES I mm

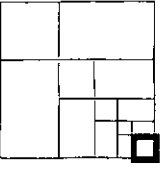
SKISS 170126

ALBY 1:1

Tyresö kommun
Garage och personalutrymmen,
nybyggnad

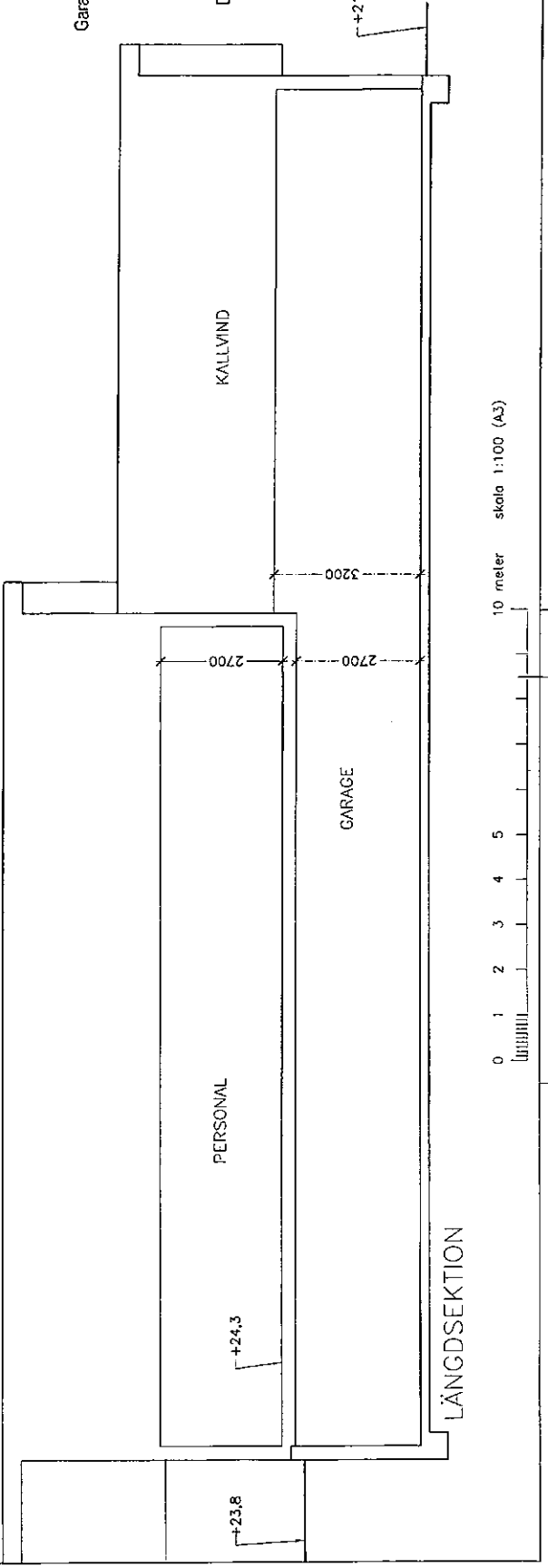
Ritning UA3
PLAN, SEKTION
Skala 1:100
Datum: XX december 2016

ROLF FORSBERG
ARKITEKT KONTOR
AB

NYGGDALSVÄGEN 104
135 43 TYRESÖ
TEL/FAX 08 67 83 00
MÖBIL 070 666 78 48
E-POST: info@rolfforsberg.se

PLAN, ÖVRE VÅNING

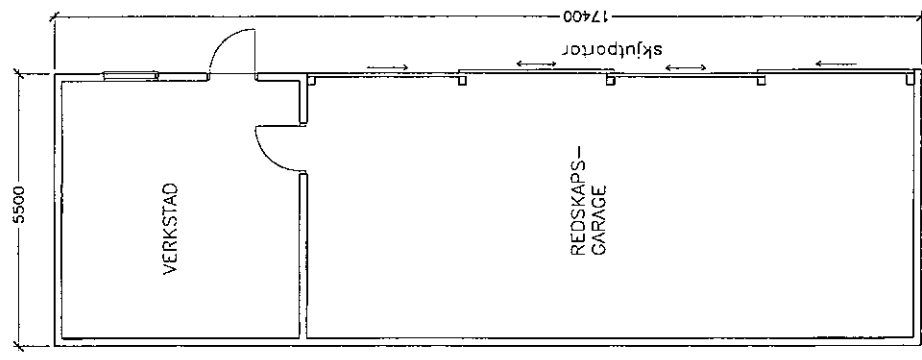

LÅNGDSEKTION

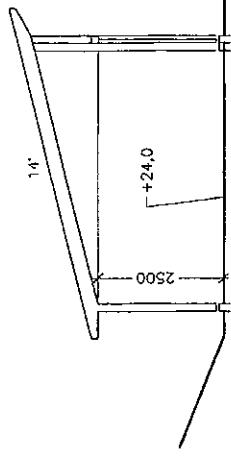
0 1 2 3 4 5 10 meter skala 1:100 (A3)

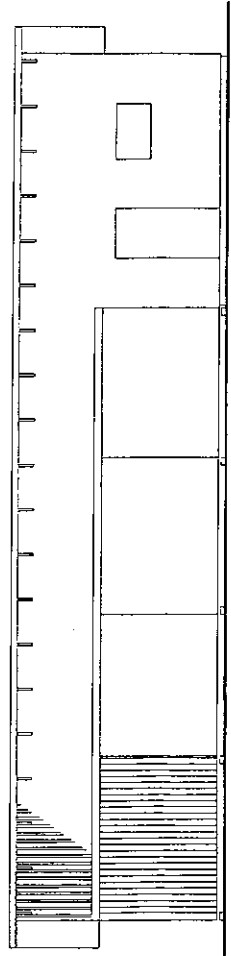
FÖRKLARINGAR
MÅTT ANGES I mm

PLAN

SEKTION

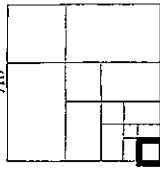
SKISS 170126

ALBY 1:1

Tyresö kommun
Garage och personalutrymmen,
nybyggnad

Ritning U44
PLAN, SEKTION, FASAD
Skala 1:100
Datum: XX december 2016

ROLF FÖRSBERG
ARKITEKTKONTOR
/ AB

BYGGDANSVÄRKEN 104
13343 TYRESÖ
TEL/FAX 084678210
ADRESS 076047848
E-POST info47@rolf.se

Datum 2017-08-09
 Tid 09:00–11:00
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

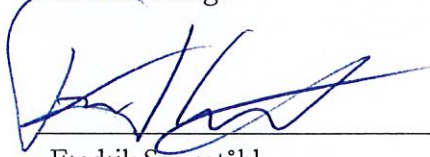
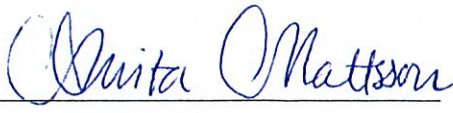
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2017-08-15

Paragrafer 100 - 129

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Fredrik Saweståhl Anita Mattsson
 §§ 100-119 och 121-129 § 120

Justerande
 Marie Åkesdotter

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2017-08-09
 Datum då anslaget sätts upp 2017-08-16
 Datum då anslaget tas ned 2017-09-07
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande § 100-119 samt 121-129, ej närvarande § 120
 Anita Mattsson (S), ordförande § 120
 Andreas Jonsson (M), tjänstgörande ersättare för Mats Lindblom (L) § 115, tjänstgörande ersättare för Fredrik Saweståhl (M) § 120
 Anna Steele (L), tjänstgörande ersättare för Mats Lindblom (L) § 100-114 samt 116-129
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Leif Kennerberg (KD)
 Kristijan Vaigur (S)
 Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Anna Lund (KD)
 Anders Linder (S)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen
 Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen
 Urban Petrén, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen
 Inger Carlsson, handläggare, kommunstyrelseförvaltningen
 Bernt Eklund, projektledare, kommunstyrelseförvaltningen
 Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
 Helen Dwyer (C)
 Karin Ljung (S)
 Inger Gemicioglu (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

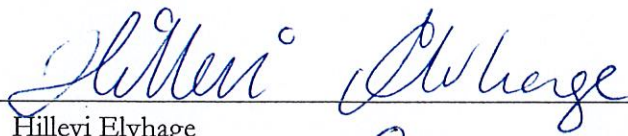
Datum 2017-08-22
 Tid 18:30–19:15
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

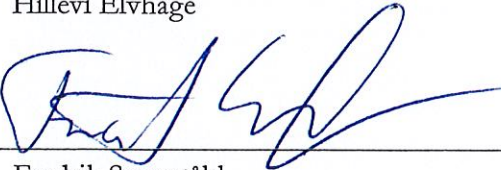
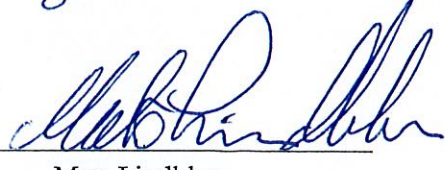
Beslutande Se närvarolista

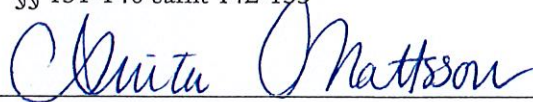
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2017-08-28

Paragrafer 131 - 153

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Fredrik Saweståhl Mats Lindblom
 §§ 131-140 samt 142-153 § 141

Justerande
 Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2017-08-22
 Datum då anslaget sätts upp 2017-08-29
 Datum då anslaget tas ned 2017-09-20
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande §§ 131-140 samt 142-153, ej närvarande § 141

Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande, ordförande § 141

Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande

Anki Svensson (M)

Andreas Jonsson (M)

Dick Bengtson (M)

Lotta Stjernfeldt (M), tjänstgörande ersättare för Fredrik Saweståhl (M) § 141

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Leif Kennerberg (KD)

Kristjan Vaigur (S)

Jannice Rockstroh (S)

Carl Johan Karlson (S)

Marie Åkesdotter (MP)

Anders Wickberg (SD)

Ersättare

Annika Henningsson (M)

Anna Steele (L)

Mats Larsson (L)

Helen Dwyer (C)

Anna Lund (KD)

Lennart Jönsson (S)

Karin Ljung (S)

Peter Bylund (MP)

Marie Axelsson Ahl (SD)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen

Ingrid Bardh, controllerchef, kommunstyrelseförvaltningen

Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Charlotta Janson Josephsson, kommunikationschef, kommunstyrelseförvaltningen

Robert Skölin, politisk sekreterare, M

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Marita Bertilsson, politisk sekreterare, S

Leonid Yurkovskiy, politisk sekreterare, SD

Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Jan Nilsson, chef fastighet och facility, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 131-140

Bernt Eklund, projektsamordnare, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 131-140

Frånvarande

Peter Odelvall (M)

Anders Linder (S)

Marcus Obligado (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------